

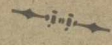

ΚΛΕΙΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

Εκδιδόμενον δις τοῦ μηνός.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ

Τυπογραφεὶον ἡ «Μέλισσα»

Ἐκαστον φυλλάδιον Μεταλ. 8.

ΚΛΕΙΩ

"Η ΑΤΚΥΡΑ"

ΕΛΛΗΝ, ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Εγχευομένη δια Β. Διατάγματος τής 19 Ιουλίου 1908

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—Γραφεία Λεωφόρος Πανεπιστημίου 49.
ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΙΑ ΤΑΣ ΙΔΙΩΦΕΛΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
5,000,000 ΦΡ, ΧΡ.

ΑΛΛΗΛΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΖΩΗΣ

ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΕΠΙΒΙΩΣΕΩΣ

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΙΣΟΒΙΟΣ

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΩΣ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΗ

ΩΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΗΞΕΩΣ

ΑΛΛΗΛΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΤΗΝΩΝ

Προσεχώσ ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΙΔΙΩΦΕΛΕΙΣ

Πρακτορεία εις ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς

Γεν. Πράκτορες ἐν Σμύρνῃ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ καὶ ΛΕΩΝ

Γραφεία Οδοῦ Εὐρωπαϊκῆ ἔναντι Ξενοπόλου

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κεφάλαιον μετοχικὸν καταβεβλημένον Δραχμαὶ 40,000,000

Αποθεματικὸν Δραχμαὶ 8,913,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καίρῳ, Χαρτούμ, Λονδίῳ, Κωνσταντινουπόλει (Γαλατῶ-
Σταμπούλ), Σμύρνῃ, Θεσσαλονίκῃ, Καβάλλᾳ, Πειραιεῖ, Πάτραις, Βόλῳ, Σύρῳ, Καλάμαις, Χανίοις,
Ηρακλείῳ καὶ Ρεθύμῳ.

ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Ἀγοροπωλησίαι Συναλλάγματος, ἔκδοσις ἐπιταγῶν καὶ πιστωτικῶν ἐπιστολῶν διὰ τὰς σπουδαιοτέ-
ρας πόλεις τῆς κόσμου.

ΑΓΟΡΑΙ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Λαχειοφόρων Ομολογιῶν καὶ παντὸς εἶδους χρεωγράφων.

Εἰσπράξεις τοκομεριδίων καὶ ἀσφάλεια κατὰ τῶν ἀρτίων πάσης λαχειοφόρου Ομολογίας.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχυρῷ χρεωγράφων, εἰς λυγαιασμὸν τρεχομένου.

» » ἐμπορευμάτων » » »

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν πληρῶνει τόκον διὰ τὰς ἐν αὐτῇ καταθέσεις:

3 0/0 διὰ καταθέσεις ὀψεως

3 1/2 0/0 » » 6 μηνῶν

4 0/0 » » ἐνὸς ἔτους

5 0/0 » » δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν χάριν τῶν οἰκογενειῶν, ὑπαλλήλων κτλ. δέχεται καταθέσεις ταμειότη-
ρίου πληρώουσα τόκον 4 0/0.

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ

Τόμος Αος Ἐν Σμύρνῃ ἐτησίᾳ Α. ὀθ. 1)2 Ἐντὸς τοῦ Κράτους Μετζ. 3 Ἐξωτερικοῦ Φρ. 15 ἘΤΟΣ Α'.
ΑΡΙΘ. 20 καὶ 21 » ἐξάμηνος » 1)4 Ἐξάμηνος » 1)2 » ἐξάμηνος » 8 15 Σεπ καὶ 1 Οκτ. 1909

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΛΟΓΥΡΑ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΦΙΛΟΝ

Ὅταν ἐπανήλθες μετὰ ἑπτὰ ἔτη εἰς τὴν
ὧραίαν τοποθεσίαν, τὴν προσοιλῆ εἰς
ὧτάς ἀναμνήτεις σου, δὲν ἦτο Φεβρουά-
ριος ὁ μὴν καὶ δὲν ὑπῆρχαν πλέον ἴτσια νὰ μυ-
ρώνωσι τὴν ἀτμοσφαιραν μετὰ τὰς μεθυτι-
κάς εὐωδίας των. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καὶ ἡ
Πολύμνια ἐκεῖ, ἄλλο ἐμφυγον Ἴον, ἡ μεθύ-
σκουσα ποτὲ τὴν παιδικὴν φαντασίαν σου με-
μόνον τῆς λευκῆς λινουμετάξου ἐτθῆτος τη-
τὸν ὄρου. Δὲν ἐτώζετο πλέον οὔτε ὁ σικυὼν τοῦ ἀ-
γαθεῦ Παρρήτη, ὁ περιβάλλον ποτὲ μετὰ
πλαίσιον τὴν γαληνιώσαν λίμνην, τὴν ἀντανα-
κλῶσαν εἰς τὰ νερά της τὸ αἶθριον κυανοῦν,
οὔτε κἂν ἡ καλύβα τοῦ Λούκα τοῦ Θανατοῦλα
ἡ βρεγομένη ἀπὸ τὸ αἷμα παρὰ τὸ στόμιον τῆς
λίμνης, ὅπου οὐδεὶς ἀλιεύς ἐτόλμα ἐντὸς βο-
λῆς νὰ πλησιάσῃ διότι καὶ κοιμωμένου τοῦ
Λούκα, ἡ καρβίνα ἤγγρῦνει παρὰ τὸ πλευρὸν

του, καὶ ἤκουες τότε ἔξαφνα ἐν τῷ μέσῳ τῆς
νυκτός, τὸν ξηρὸν κρότον οὐδὲν καλὸν ὑποσχό-
μενον εἰς τὸν τολμητιῶν ὅστις θὰ ἐδοκίμαζε νὰ
πλησιάσῃ ποτέ. Ἄν ἠδύνατό τις νὰ πιττεύσῃ
τὰ λεγόμενα ἡ καρβίνα αὕτη ἦτο τὸ ἀληθὲς
ξυπητηρι τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῆς λίμνης, εἰδοποι-
οῦσα αὐτὸν μυττηριωδῶς διὰ κτύπου εἰς τὸν δε-
ξιόν του ὤμον περὶ τῆς λαθραίας προτεγγίσεως
βάρκας τινὸς ἐκ τοῦ λιμένος διὰ νυκτός. Διότι
οἱ ὄροι τοῦ συμβολαίου ἔλεγαν ὅτι ὅλα τὰ κεφα-
λόπιυλα καὶ τὰ κουβάρια, ἔσα ἐπλησίαζαν εἰς
τὴν λίμνην, ἦσαν τῆς λίμνης, εἰῶ ὅσα ἐτόλ-
μων νὰ ἐξέλθωσιν αὐτῆς, δὲν ἦσαν τοῦ λιμένος.
Ἐρρημόζετο δ' ἐνταῦθα κατὰ πλάτος τὸ ἀξί-
ωμα τὰ ἐμὰ ἐμὰ, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ.

Ἄλλοτε κατήρχετο ἐκεῖ βόσκων τὰς ὀλίγας
ἀμνάδας καὶ τὰ ἀρνία του, ὁ μπάρμπα Γιωρ-
γός, Θεὸς χωρὲς τον, ὁ Κοψιδάκης, ὅστις δὲν

ἐφείδετο νὰ διηγήται εἰς πάντας ὅσας ὀπτασίας ἐβλεπε (ἄγιους, ἀγγέλους, δαίμονας, τὴν κατάστασιν τῶν ψυχῶν, καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν κρίσιν, ὅλα τὰ ἐβλεπεν ὁ μακαρίτης) καὶ ἅπαξ μάλιστα ἠλήθευσε περιφανῶς ὅταν ἐπίσειε τοὺς πολίτας καὶ «τὸν Δήμαρχο μὲ ὄλη τὴ δωδεκάδα» ὅτι ἦτο ἐπάναγκες ν' ἀνακαινίσωσι ἐκ βάρων τὸν ναῖσκον τοῦ Αγίου Γεωργίου. Καὶ προεῖπεν αὐτοῖς ὅτι, ἅμα ἀνέσκαπτον τὰ θεμέλια, ὁ Ἅγιος θὰ ἤρχετο βοηθός. Καὶ πράγματι ὡς ἤρχησεν ἡ σκαπάνη νὰ ξεκοιλιάζη μετὰ δούπου τήγγην καὶ νὰ στομοῦται πλήττουσα λίθους καὶ χάλικας προέκυψαν εἰς τὸ φῶς δίδυμοι τάφοι μετὰ κιτρίνων σκελετῶν, τίς οἶδεν ἀπὸ ποίου λοιμοῦ, κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἐκεῖ θαμμένων, καὶ μετὰ ἀδελφωμένων κοκκάλων καὶ χώματος εὐρέθησαν περὶ τὰ ἑκατὸν ἐνετικὰ φλωρία. Ἄλλοι ἐπίστευταν τότε τὸ θαῦμα καὶ ἄλλοι ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν σύμπτωσιν, ἀλλὰ τὸ ὁρατὸν ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι ὁ ναῖσκος εὐπρεπῆς ὅποσόν ἐκτίσθη. Εἰς τὸν ναῖσκον ἐκεῖνον ὅταν ἦτο ἀκόμη παλαιὸς καὶ στενὸς καὶ μικροῦτσικος, ἐκλείετο τὸ πάλαι, ὅταν ἤθελες νὰ ἐπικαλεσθῆς τὴν βοήθειαν τοῦ Αγίου διὰ τοὺς πρῶτους πόνους τῆς καρδίας σου. Καὶ δὲν ἠδύνατό τις νὰ σὲ ὀνομάσῃ βέβηλον, καθόσον δὲν ἐζήτηεις ἀπὸ τὸν Ἅγιον ἐγκόσμιον εὐτυχίαν, ἀλλὰ παρηγορίαν διὰ τὰς θλίψεις σου. Καὶ σὺ ἐπλεες τότε εἰς ψευδῆ ἀσφάλειαν, πεπειθῶς ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν σὲ ἐβλεπεν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τὸν Ἅγιον· ἀλλ' ὁ νέος ἐκεῖνος ὅστις ἐφύλαγε τότε τὰ πρόβατα τοῦ μάρμπα Γιώργου, Θεὸς σχωρῆσ' τον, τοῦ Κοψιδάκη, ἂν καὶ δὲν ἦτο προικισμένος μὲ τὸ χάρισμα τῆς προφητείας καὶ τῶν ὀπτασιῶν ὡς ὁ ἀφέντης του, ὅταν σ' ἐβλέπεν ἀντικρὺ ἀπὸ τὸν λόφον, κ' ἐκλείεις τὴν θύραν ἅμα ἔμβαινεις εἰς τὸ ἐξωκλήσιον, γατήρχετο γοργὰ-γοργὰ ἀπὸ τὸν λόφον μὲ τὰ σαρουχάκια του, πατῶν εἰς τὴν γῆν τόσον μαλακά ὡς νὰ ἦτο ἐλαφρὸς ἀτμὸς διολισθαίνων ἐπὶ τῆς χλόης, καὶ συνέχων τὴν αναπνοὴν του, ἐπλησίαζε σιγά-σιγά εἰς τὴν μικρὰν, μισοασβετωμένην καὶ λαδωμένην ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν εὐλάβειαν τῶν προσκυνητριῶν, ὑαλόφρακτον θυρίδα τοῦ ναῖσκου, κ' ἐβλεπε, χωρὶς νὰ τὸν βλέπῃς, τὰς μετανοίας καὶ τὰς προσευχὰς σου, καὶ ἤκουε, χωρὶς νὰ τὸν ἀκούῃς, τοὺς ψιθυρισμούς σου καὶ τοὺς στεναγμούς σου. Ω! πόσα ἔτη παρήλθον ἐκτοτε!

* *

Ἐχωρίζετο ἡ λίμνη ἀπὸ τῆς θαλάσσης διὰ πλατείας λωρίδος γῆς ἀμμόδους καὶ κισσηρώδους, τῆς ὁποίας μέρος ἦτο τὸ ναυπηγεῖον τῆς πόλεως καὶ μέρος ἦτο ὁ σικυὼν τοῦ Παρρήση. Κατὰ τὴν δυτικὴν ὁμῶς γωνίαν τῆς λωρίδος αὐτῆς, ὅπου ἤρχιζε ν' ἀπλοῦται τὸ μῆκος τοῦ λιμένος, ἡ λωρὶς αὐτὴ ἔβαινε στενουμένη ἕως τοῦ Ἀργύρη τοῦ Μπαρμπαπαναγιώτη τὸν ἀνεμόμυλον, ὅστις μετὰ τὴν ἀενάως στροφοδινουμένην κυκλοτερῆ πτέρυγάν του μὲ τὰ τριγωνικὰ ἰστία, ἐφαίνετο ὡς νὰ προελάλει τὰ ἐν τῷ λιμένι ἠγκυροβλημένα πλοῖα, λέγων πρὸς αὐτά: «Νά, ἐγὼ ἀρμενίζω καὶ στή σιριά!» Πόσας κοὶ πόσας φορὰς ἠγαγκάσθη νὰ θαλασώσῃς, ἀφαιρῶν κάλτσαις καὶ πέδιλα ἀνασηκῶνων ἕως τὸ γόνυ τὴν περισκελίδα, ἐπιμένων πεισμῶνως νὰ διαβῆς τὸ ποτάμιον, ὅταν πολὺ συχνὰ ἐπήρχετο πλημμύρα καὶ ἡ θάλασσα ἐγίνετο ἐν μὲ τὸν βάλλον! Καὶ διατὶ δὲν ἀπεφάσιζες ν' ἀνακόψῃς τὸν δρόμον σου καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πόλιν; Διότι σοῦ ἐφαίνετο ὅτι κατὶ ἐβλεπες, κατὶ ἀπήλαυες εἰς τὸ τοπιὸν αὐτό, ἐνῶ ἐκεῖνη ἦτις τὸ ἐζωντάνευεν, εἶχε γείνη ἀφαντος πρὸ πολλοῦ. Καὶ τότε πάλιν ἐπροτίμας νὰ λάβῃς τὴν βορειοτέραν ὁδόν, τὴν περιφερῆ, ἐκεῖθεν τῆς λίμνης, διατρέχων ἔλον γὼ Κ' ὄσλι μὲ τοὺς ἀγρούς καὶ μὲ τοὺς ἀμπελωνάς του. Ἐκεῖ ἐπάτεις ἐπὶ παχείας χλόης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἤξευρες πάντοτε ἂν ὑπῆρχε στερεὰ γῆ. Καὶ ἐχώνεσο ἕως τοὺς ἀστραγάλους εἰς τὸν βάλλον, ἀλλ' ἐνόμιζες τοῦτο εὐτυχίαν σου, διότι ἐφαντάζεσο πάντοτε ὅτι ἔτρεχες νὰ κόψῃς ἴτσια δι' ἐκεῖνην. Καὶ ὅταν ἐφθανες τέλος, μὲ τὰ ὑποδήματα βαλτωμένα καὶ τὰ περιπόδια ὑγρά, εἰς τὸν λευκὸν οἰκίσκον τοῦ μάρμπα-Κωνσταντῆ τοῦ Μιδζέλου, καὶ τὸν ἐχαιρέτας, ἐκεῖ ποῦ ἐσκάλιζε τὰ κουκιά, φωνάζων μακρόθεν, «Καλησπέρα, μάρμπα Κωνσταντῆ!» κ' ἐκεῖνος σοῦ ἀπῆντα μειλιχίως. «Καλῶς τὸ παιδί μου!» τότε ἠγάπας νὰ φαντάζεσαι σεαυτὸν ὡς μάρμπα-Κωνσταντῆν, καὶ τὴν Πολύμνιαν ὡς θειά-Σινιώραν, καὶ τοὺς δύο κατὰ σαράντα ἔτη νεωτέρους, καὶ ἀνεμέτρεις ὁποῖα θὰ ἦτο εὐτυχία ἂν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συζήσῃς μὲ τὴν ἀγαπητὴν σου εἰς τὸν πάλλευκον ἐκεῖνον οἰκίσκον (τοῦ ὁποίου ὁμῶς ἡ ὑπερβάλλουσα λευκότης ὠφείλετο εἰς τὰ ἀκατάπαυστα ἀσβεστώματα τῆς θειᾶ Σινιώρας), καὶ ὁποῖα θὰ ἦτο ἐντρύφησις αἰσθήματος καὶ ῥωμαντισμοῦ, ἐὰν διήγετε τὰς ἡμέρας μετὰ τῆς ἀγαπητῆς ἐν μέσῳ τοῦ εὐώδους καὶ γλυεροῦ ἐκεῖ-

νου κήπου μὲ τὰς ροιάς, μὲ τὰς ροδιονίαις, μὲ τὰς ἀμυγδαλέας καὶ πασχαλέας, μὲ ὅλα τὰ ἐκλεκτότερα φυτὰ καὶ ἄνθη (τὰ ὁποῖα ὁμῶς ὠφείλοντο εἰς τοὺς ἐνδελεγεῖς κόπους τοῦ μάρμπα-Κωνσταντῆ), παρὰ τὴν ὄχθη τῆς ὠραίας λίμνης, ὅπου ὑπῆρχεν εἰς οὐρανὸς ἐπάνω, καὶ ἄλλος οὐρανὸς ἐφαίνετο κάτω, λεῦκαι καὶ γυπάρισσοι ἀνέτεινον τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ἄνω, καὶ ἄλλαι λεῦκαι καὶ κυπάρισσοι ἐκρέμαντο ἀνάποδα κάτω. Καὶ ὅσαι μυριάδες ἀστρα ἐκόσμουσαν τὴν νύκτα λάμποντα τὸ σιερῆωμα, ἄλλαι τόσαι μυριάδες ἔλαμπαν τρεμοσβύνοντα κάτω εἰς τὸν πυθμένα. Καὶ καλαμῶνες σειόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὑψωναν τοὺς ἀσθενεῖς καυλοὺς τῶν δύο ὀργυῖαις ὑπὲρ τὸ κῦμα, καὶ βρύα καὶ λύγοι καὶ ἀσφοδελὶ ἀπέζων ἐκ τοῦ ἐλέους τῆς λίμνης καὶ ἐκ τοῦ λίπους τοῦ βάλτου, κλίνοντα τὰς χθιμαλὰς κορυφὰς τῶν πρὸς τὸ ὕδωρ, ὡς ν' ἀπέδιδον εἰς τὴν λίμνην τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμονα ὑπόκλισιν. Καὶ ἀντικρὺ ὑψούτο ὁ λιμὴν μὲ τὰς χλοεράς ὄχθας τοῦ ὀλόγουρα, τὰς ἐξαπλούσας εἰς τὸν ἥλιον τὰς πρασινίζουσας κλιτύς τῶν, ὡς εὐκολπα στήθη παρθένου ἀναδιδόντα ζωὴν καὶ σφρίγγος εἰς τὴν πλάσιν. Δένδρα ἐκόσμουσαν εὐπαρύφως τὰς ὄχθας τὰς ὀρεινὰς καὶ τὰς ἀμμόδεις, καὶ ἄλλα δένδρα φυτευμένα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐστόλιζον τὸ κῦμα καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς, τὰ ἰστία μὲ τὰ ἐξάρτια τῶν. Καὶ εἰς τὸ βάθος ἐφαίνοντο πρὸς βορρᾶν τεμνόμεναι αἱ δύο τῶν λόφων σειραὶ, αἱ περιβάλλουσαι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὸν μακρὸν ἀλλ' εὐσύνοπτον εἰς τὸ βλέμμα κάμπον. ἡ μία ἡ ἀνατολική, ὑψηλή, ἐγγυτέρα εἰς τὸν θεατῆν, ἐπιστεφομένη ἀπὸ τὸ καλύβι τοῦ μάρμπα Γιωργίου, Θεὸς σχωρῆσ' τον, τοῦ Κοψιδάκη, ὅπου ὄχι ἅπαξ ἐώρτασες τὴν πρωτομαγιάν, παιδίον, μὲ γάλα καὶ μὲ ὀβελίαν ἀμνὸν καὶ μὲ στεφάνους καὶ μὲ λούλουδα, ὅταν ἔζη ὁ πρὸς μητρὸς πάππος σου, ὁ μάρμπα Ἀλέξανδρος, Θεὸς σχωρῆσ' τον, ὁ Καρανιάρης, ὅστις ἠγάπα νὰ ἐορτάζῃ μεγαλοπρεπῶς τὴν πρωτομαγιάν, χορηγὸς αὐτὸς ὄχι μόνον δι' ὅλους τοὺς υἱοὺς, τὰς θυγατέρας καὶ τὰ ἐγγόνια του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἀναδεξιμῖα του καὶ τοὺς κουμπάρους του καὶ διὰ τὰς κόρας τῶν κολληγισσῶν του ἀκόμη, τὰς ὁποίας ἐπταέτης ἤδη δὲν ὤκνεεις νὰ ἐρωτεύεσαι, φανταζόμενος ὅτι τρέχεις κατόπιν αὐτῶν εἰς τοὺς ὀρμίσκους, ἐκεῖ ὅπου ἐλεύκαιναν τὰς ὀθόνας, καὶ ὅτι κρύπτεσαι μαζύ τῶν εἰς τὰ ἄντρα, τὰ πατούμενα ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἀφρίζουσας ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ

Βορρᾶ, δειροπολῶν τὴν εὐτυχίαν καὶ εἰς τοὺς λευκοὺς καὶ γλαφυροὺς κόλπους, μὲ τὰς ὀλοβροχίνους καὶ βυτινόχρους τραχηλιάς, καὶ εἰς τὰς κυανόφλεβας καὶ τορνευτὰς ὠλένας μὲ τὰς μακρὰς καὶ κεντητὰς χειρίδας τῶν. Πρῶίμα δειρα νεότητος ἀνυπομόνου, ὡς ἡ ἀμυγδαλὴ ἡ ἀνθοῦσα τὸν Ἰανουάριον!

Ἡ ἄλλη, ἡ δυτικὴ λοφιὰ, ἦτο ἡ Πλατάνα, ἀπωτέρα εἰς τὸν θεατῆν, ὑπτία, ἀνακεκλιμένη, βαθμηδὸν ἀέρπουσα πρὸς τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς, ἧς τὴν ὑπώρειαν περικαλλῶς κοσμεῖ ὁ Πύργος τοῦ Μετοχίου, μὲ τὸν ὠραῖον ναῖσκον τοῦ Αγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐβλεπες ἀντικρὺ σου ὡς τελείαν εἰκόνα ἀριστοτέχνου ἀληθῶς, ἐκεῖθεν τῆς λίμνης ἀπὸ τὸν λευκὸν οἰκίσκον τοῦ μάρμπα Κωνσταντῆ τοῦ Μιδζέλου, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ ναυπηγεῖον, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἀπέναντι, ἐντεῦθεν τῆς λίμνης.

Ὅλη ἡ μακρὰ καὶ πλατεῖα ἀμμουδιά ἡ ἀπλομένη μετὰ τῆς λίμνης καὶ τοῦ λιμένος, δὲν εἶχεν οὐδὲ ἓνα κόκκον ἄμμου ἀμιγῆ ἀπὸ πριονίδα, οὐδὲ ἓνα χάλικα ἐλεύθερον ἀπὸ τὴν γειτονίαν πελεκουδίου. Πόσα δάση ἀγριοξύλων μετεμορφώθησαν ἐνταῦθα, ἀπὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων εἰς σκάφας μὲ κατάρτια ὑψηλά, μὲ μυριάδας ὀργυῖων σχοινίων καὶ πανίων, καὶ πόσσι τοιαῦται σκάφαι θὰ ἐκοιμῶντο τῶρα τὸν αἰώνιον ὕπνον εἰς τὰ βάθη τῆς Μεσογείου ἢ τοῦ Εὐξεινου! Δύο τοιοῦτοι σκελετοὶ ἐφαίνοντο σήμερον κείμενοι ἐπὶ τὴν μίαν πλευράν, εἰς τὰ ῥηχά, ἀντικρὺ τοῦ ναυπηγείου, μὲ τὰς σκωληκοβρώτους καὶ μαυρισμένας σανίδας τῶν, μὲ τὰ σκουριασμένα καρφία τῶν, καὶ τὰ διέχοντα στραβόξυλα γυμνὰ μαδερῶν, δι' ὧν διέρρεεν ἐλευθέρως ἡ θάλασσα, ἐφαίνοντο θλιβερώς μειδιῶντα, μὲ ὀδόντας ἄνευ χειλέων, ὡς νὰ ὤκτειρον βλέποντα ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν τόσῃν μανιώδη μέριμναν καὶ μεταλλευτικὴν τῶν ἀνθρώπων. Πόσαι χεῖρες ἀνθρώπων πυρετωδῶς ἐργασθεῖσαι ἄλλοτε ἐδῶ δὲν ἐκείντο ξηραὶ εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς, πόσαι κεφαλαί, τόσον ἔχουσαι ἐγκέφαλον, ὅσος θὰ ἤρκει, καθ' ἃ ἔλεγε γηραιὸς ναυτικός, «διὰ νὰ παλαμίσῃ τις ἓνα καρὰβι ὀλόκληρο», δὲν ἔθρεψαν ἀδηφάγη κῆτη εἰς τὸν βυθὸν τοῦ πόντου! Καὶ ὁμῶς ὁ γέρον ἐκεῖνος θαλασσινός, μὲ τὴν πικρὰν εἰρωνίαν, εἶχε χάσει ἀρτίως τὸ πλοῖον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ ἀπὸ τριχυμῖαν παρὰ τὸν Μαλέαν, καὶ τῶρα, μὲ τὰ γεράματά του, καὶ μὲ τὸν τρίτον τοῦ υἱόν,

ἐπαιδεύετο νὰ ναυπηγήσῃ ἄλλο πλοῖον μεγαλύτερον, ἔρημος τῶν κυριωτέρων βοηθῶν του! Οὕτως ἡ ἀνάγκη τοῦ βίου καὶ ἡ συνήθεια δεσπόζουσι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων! Δι' ἐκείνον τὸ νέον τοῦτο πλοῖον ἴσως νὰ ἦτο, ἀνδρὶ ἰκανοποίησις, τοῦλάχιστον παρηγορία διὰ τὸ γῆρας! Καὶ οὕτω θὰ ἐξηκολούθει νὰ διάγῃ τὰς τελευταίας ἡμέρας του, ὁ γηραιὸς θαλάσσιος λύκος, ἐνωϊότου θὰ ἤρχετο ἴσως ἡμέρα καθ' ἣν ἡ θάλασσα, τὸ μέγιστον τοῦτο θηρίον τὸ ὁποῖον ἐπιμόνως προεκάλει, θὰ τὸν ἀνέριπτεν ἐξεγειρομένη ἀπὸ τῶν κόλπων της ἕως τὸ στερέωμα, ὡς λέγει ὁ Βάυρων, καὶ θὰ τὸν ἐπεμπεν ὀλοῦζοντα «εἰς τοὺς θεοὺς του», ἀπορρίπτουσα αὐτὸν ὀπίσω εἰς τὴν γῆν. « Ἐκεῖ ἄς κεῖται! » *There let him lay!*

Κ' ἐξηκολούθουν διαρκῶς νὰ ναυπηγῶσι πλοῖα, καὶ ἡ τέχνη ἐτελειοποιεῖτο καὶ τὸ ἐμπόριον τῦξανε. Πᾶς ὅστις ἤθελε νὰ ναυπηγήσῃ εἶχε πρόθυμον σύμβολον τὸν καπετὰν Δημήτηρ τὸν Κασανδριανό, μὲ τὴν μακρὰν του τσιμπούκαν, μὲ τὸ ἠλέκτρινον στόμιον, ὅστις εἶχεν ἰδεῖ καὶ ἀκούσει πολλὰ εἰς τὴν ζωὴν του, ὁ μακαρίτης. Τὰς ἡμέρας τοῦ γῆρατός του τὰς ἐδαπάνα παριστάμενος θεατῆς τῶν ναυπηγουμένων πλοίων, ἐρχόμενος κατὰ πᾶσιν ἐσπέραν μὲ τὴν τσιμπούκαν τοῖ, μὲ τὴν μακρὰν καπνοσακούλαν του κρεμασμένην ἐπὶ τοῦ τσοχίνου ἐπανωβράκου, διὰ νὰ καμαρώσῃ τοὺς κόπους καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν ἄλλων, καὶ παρηγορηθῆ διότι, πεισθεὶς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν υἱῶν του, ἰσχυρίζετο ὅτι ἦτο παρὰ πολὺ γέρον, εἶχε παραχωρήσει αὐτοῖς τὴν πλοιοαρχίαν. « Σὰ θὰ κάμετε τὸ σταυρό σας νὰ κόψετε τὸν κεριστέ, παιδιά, νὰ κυττάξετε καλὰ πόσο ἡμερῶν θὰ εἶνε τὸ φεγγάρι... Κι' ὄντας θὰ σκαρώσετε, μὲ τὸ καλὸ, νὰ ξετάξετε ποῦ εἶνε ὁ ἀστέρης... Βάρδα μπένε, νὰ μὴ σκαρώσετε μὲνὲ νὰ τὸ ρίξετε στὸ γιὰλὸ τὴν ἡμέρα ποῦ εἶνε λιοτρόπι... » Καὶ ἐδίδο βραδύγλωσσος πολυτίμους ὁδηγίας εἰς τὸν πλοιοαρχὸν ὡς καὶ εἰς τὸν πρωτομάστορην, περὶ πάντων τῶν συντελούντων εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ναυπήγησιν ὡς καὶ τὴν εὐδῶσιν καὶ προκοπὴν τοῦ πλοίου. Ὅστις δὲν τὴν ἤκουε, τόσον χειρότερα δι' αὐτόν! Νεωτιρίζονται τινες πλοιοαρχοὶ ἐδοκίμασαν νὰ τὸν παρακούσουν, καὶ ὑπέφεραν σκληρῶς.

Ἐνθυμεῖσαι, ὑπῆρχαν τότε τρία μεγάλα σκάφη πλησίον ἀλλήλων ναυπηγούμενα, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀρχιναυπηγόν. Θαυμάσιος ἀνθρώ-

πος! Πῶς ἰδύνατο νὰ ἐπαρκῆ καὶ εἰς τὰ τρία, τρέχων ὀπο σκάφης εἰς σκάφην, μ' ἓνα πῆχυν εἰς τὴν χεῖρα, μὲ μίαν στάθμην καὶ μ' ἓν σκέπαρνον ἀπὸ τοῦ αὐχένος κρεμάμενον μὲ τὴν λαβὴν ἐπὶ τοῦ στέρνου. Καὶ ὁποῖα στρατιὰ ἀνθρώπων ἐτέλει ὑπὸ τὰς διαταγὰς του! Ὁ πλοιοαρχος, οἱ βοηθοὶ του, οἱ πριονισταί, οἱ πελεκηταί, οἱ μαραγκοὶ καὶ οἱ καλαφάται! Δὲν ἔλειπαν καὶ οἱ Γύφτοι, οἵτινες εἶχον ἰδρύσει προχειρῶς ἀνὰ μίαν καλύβην ὀπισθεν ἑνὸς ἐκάστου τῶν σκαφῶν. Καὶ μὲ τὴν κάμινον πλήρη ἀνθρώπων, μὲ τοὺς φυσητήρας, μὲ τοὺς ἄκμονας, μὲ τοὺς ραιστήρας καὶ τὰς βαρεῖας σφύρας των, ἔκοπταν, ἔκοπταν μεγάλα καρφία, δζαβέτταις. Ὁποῖος φοβερὸς θόρυβος! Οἱ κτύποι τοῦ ραιστήρος ἐπνιγον τὸν ἔρρυθμον τριγμὸν τοῦ πρίονος, ὁ κρότος τοῦ σκεπάρνου ἐκάλυπτε τὸν δοῦπον τῆς ξυλίνης ματσόλας, δι' ἣς ἐκτύπα τὸ στυπίον ὁ καλαφάτης, καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους κρότους ἐδέσποζε ὁ βαρὺς ροῖθδος τοῦ πελωρίου ραιστήρος, δι' οὗ ἐνέπηγον τὰ χονδρὰ καρφία καὶ τοὺς ξυλίνους ἤλους, ταῖς καθήλαις, εἰς τὰς στρογγύλας πλευρὰς τοῦ κολοσσαίου σκάφους. Καὶ ὑψηλός, μεγαλόκορμος ἀνὴρ, μὲ ὀρθὰς τὰς πλάτας, μὲ τὸ κόκκινον πλατὺ ζωνάρι συνέχον τὴν μακρὰν σέλλαν τοῦ βρακίου ὑπὸ τοὺς βουβῶνάς του, εἶχεν ἀναβῆ, ὁ δαιμόνιος, ὑψηλὰ ἐπὶ τῆς κωπαστῆς, καὶ ὁ ἴσκιος του μακρός, ὑπὸ τὰς τελευταίας ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου, ἐμεγεθύνετο τεραστῶς, τῶν μὲν σκελῶν πιπτόντων ἐντεῦθεν τῆς λίμνης ἐπὶ τῶν φυτῶν τοῦ σικυῶνος, τοῦ δὲ κορμοῦ ἀορίστως κυμαινομένου ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ τῆς κεφαλῆς ζωγραφουμένης μεγαλοπρεπῶς πέραν τῆς λίμνης, πρὸς ἀνατολάς, εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ βουνοῦ. Οὗτος ἦτο ὁ πουργοδζής, ἔργον ἔχων ν' ἀνοίγῃ τρύπαις. Ὑπερμέγεθες πιστωμένον ζεμπιλίον, κείμενον κάπου, ἀνάμεσα εἰς δύο βουβὰ, μεγάλα ξύλα, ὑπὸ τὴν πρύμνην, ἦτο γεμάτον ἀπὸ τριβέλια διαφόρων μεγεθῶν, ἕως τρεῖς δωδεκάδας, ὧν τὸ μὲν μικρότερον θὰ ἦτο ἕως δύο σπιθαμῶν, τὸ δὲ μέγιστον, βαρὺ, ὀγκῶδες, ἦτο σχεδὸν ἴσον μὲ τὸ ἀνάστημα τοῦ κατόχου του. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐχειρίζετο ἀκριβῶς ἐν τῶν μεγίστων τρυπανίων, καὶ ἔκυπτεν, ὁ θαυμάσιος, ἐπὶ τῆς κωπαστῆς, αἰωρούμενος ὡς σχοινοβάτης, καὶ ἤνοιγε βαθεῖαν κάθετον ὀπήν εἰς μίαν τῶν πλευρῶν τοῦ σκάφους. Ὡ τῆς ἀκαταληψίας!

* *

Ἄλλ' ὁ ἥλιος ἐκρύβη ἤδη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοῦ πετρώδους βουνοῦ, καὶ ὁ ἴσκιος τοῦ πουργοδζῆ διεγράφη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος καὶ ἀπὸ τὴν ἄμμον τῆς παραλίας. Οἱ μαστόροι, καθὼς καὶ οἱ πολλοὶ ἐπισκέπται, οἱ περιπατηταὶ τῆς ἐσπέρας, οἵτινες ἤρχοντο νὰ συγκοπιάζωσι καὶ αὐτοὶ μὲ τὸ βλέμμα εἰς τοὺς ἰδρώτας τῶν ἄλλων, κ' ἐνίοτε νὰ τοὺς χασομερῶσι μὲ τὰς ἀκαίρους ἐρωτήσεις των, διασκελίσαντες τὰ παντοῦ ἐσκορπισμένα ἀνὰ τὸ ναυπηγεῖον βουβὰ, δοκοὺς καὶ στραβοξύλα, συνήχθησαν ὅλοι ἐν συγκεχυμένῳ βόμβῳ, περὶ τὴν μικρὰν καλύβην τοῦ πλοιοαρχοῦ, ἣτις ἦτο πλήρης τάκων καὶ τεμαχίων ξύλου καὶ σπειρίδων μὲ ἐργαλεῖα καὶ τινῶν ἐνδυμάτων καὶ κλινοσκεπασμάτων, διὰ νὰ πῶσιν ὅλοι τὸ τοῖπουρο, ἀπὸ μεγάλην χιλιάρικην φιάλην, μὲ τὸ αὐτὸ ποτήριον ὅλοι. Μόνος ὁ πελώριος καραβόσκυλος, ὁ προσδεδεμένος μὲ στερεὰν ἄλυσιν ἐξω τῆς καλύβης, ὀπισθεν τῆς πρύμνης τοῦ μεγάλου σκάφους, ἐξέπεμπεν ἀπειλητικὸν ὑπόκωφον γρυλλισμὸν, ὡς νὰ διέκρινεν αὐτὸς μόνος τὸν βόμβον τῶν κηφῆνων ἀπὸ τοῦ βόμβου τῶν μελισσῶν, κ' ἐφαίνετο, ἀν τοῦ τὸ ἐπέτρεπαν ἔτοιμος, νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἄλλ' ὁ πλοιοαρχος, ὁ καπετὰν Γιωργάκης, ὅστις ἐφαίνετο κάπως μορφωμένος, μὲ τοὺς μακροὺς ἀγχιστροεῖδες ξανθοὺς μύστακάς του, τὸ ἡλιοκαῆς πρόσωπον καὶ τὸ μικρὸν ἀνάστημα διὰ μονοσυλλάβων ἀνέκοπτε τὴν ὀρμὴν του. « Πίσω Τσοῦρμο! κάτω Τσοῦρμο! » Ὁ Τσοῦρμος ὑπήκουεν ἀλλὰ μετὰ δυσκολίας, κ' ἐξέφραζε τὴν λύπην του διὰ παρατεταμένων γαυγισμῶν. Ἠρχισε νὰ κυκλοφορῇ τὸ ποτήριον τῆς βραχῆς, καὶ οἱ ναυπηγοὶ ὅλοι καὶ οἱ περιπατηταὶ ἔλεγον τὰς συνήθεις εὐχάς: « Καλορίζικο! μάλαμα τὸ καρφί τ' καπετάνιο! Καλὸ πλέξιμο! » Τὴν τελευταίαν λέξιν οἱ πλεῖστοι ἐπρόφεραν, κατὰ παραφθοράν, πλέξιμο. Καὶ εἰς περίεργος ἀνθρώπος μὲ χονδρὸν ἄσχημον πρόσωπον, μὲ παχύτατον μύστακα ἐπικαθήμενον ὡς στοιβία ἐπὶ τῶν μῆλων τῶν παρειῶν του, ἕως τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμίναυτης καὶ ἡμιεργάτης καὶ ἡμιεκφορτωτῆς (οὗτος ἦτο ὁ Ἀλέξανδρος Χάραυλος, ὁ ἴδιος ὅστις πηδαλιουχῶν ποτὲ ἐν μακρῷ ταξειδίῳ, κατὰ τὴν Μαύρην Θάλασσαν, ἐπὶ μεγάλου πλοίου, τὴν νύκτα, ἠρωτήθη ὑπὸ τοῦ πλοιοαρχοῦ περιπατοῦντος κατὰ μῆκος τοῦ καταστρώματος ἀπὸ τὴν πρύμναν ἕως τὴν πρῶραν: « Τί ἔχεις βρῆ Ἀλέξανδρε, κ' ἀναστενάξεις; » κ' ἐκεῖνος

Ἡ Ἠχώ. (Ἔργον I. Seifert.)

ἀπήντησε: « συλλογίζομαι κατετάνιε, πῶς θὰ πληρώσουμε τόσα ἑκατομμύρια ποῦ χρωστᾶται τὸ ἔθνος! ») οὗτος λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος Χάραυλος ὀλίγον πέραν τοῦ δέοντος ἀφελῆς, προσληφθεὶς ἀπὸ τῆς προτεραίας διὰ νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὴν ναυπήγησιν τοῦ σκάφους, ὅταν ἤλθεν ἡ σειρά του διὰ νὰ πῆ καὶ νὰ χαιρετήσῃ ἐπρόφερον ἐξ ὑπερβαλλούσης ἀδεξιότητος ὡς ἐξῆς τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν λέξιν.

— Καλὸ μπλέξιμο καπετάνιο!

Οἱ ἄλλοι ἐκάγχασαν· ὁ ξανθομύστακος πλοιοαρχος συνιφροῦσθη, ὁ Τσοῦρμος ἠγέρθη ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ ἀφῆκε φοβεράν ὕλακην! Ὁ ἀδελφὸς τοῦ πλοιοαρχοῦ, ὁ Δημήτρης ὁ Τσιμπιδας, ἤγειρε τὴν χεῖρα ν' ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸν σβέρκον τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Χάραυλον καὶ νὰ τὸν

καταφέρη δλίγους κονδύλους. Ο καπετάν Γεωργάκης τὸν ἐμπόδισεν ἂν καὶ τοῦ ἐκόστισε πολύ. Διότι ὅλοι οἱ ναυτικοί, καὶ οἱ πλέον μορφωμένοι σχετικῶς δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένοι δεισιδαιμονιῶν καὶ προλήψεων. Πῶς νὰ μὴν εἶνε τις δεισιδαιμῶν ὅταν «πολεμῆ με τὸ μεγαλείτερον θηρίον», ὅταν παλαίῃ με τὸ ἄγνωστον, καὶ δὲν εἴξευρη ἂν αὔριον θὰ ἐπιπλήῃ ἢ θὰ ποντισθῆ, ἂν θὰ εἶνε εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἢ εἰς τὸν πυθμένα; — Ο πλοίαρχος ἤρκεσθη μόνον νὰ εἴπη ὀργίλως: — Δίκω τῆ γλώσσα σ' βρὲ στραβο-Χάραυλε νὰ μὴν ἀρπάξω τὴν σαλαμάστρα, τώρα... Καὶ μετὰ δυσκολίας πολλῆς ἐμπόδισε τὸν ἀδελφόν του νὰ μὴ τὸν αἰκίσῃ.

* *

Ἐκεῖ ὅπισθεν τῶν θάμνων τοῦ φράκτου, ἐν μέσῳ τῶν χωραφίων, ἀμπέλων καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου ὄχι σπανίως ἢ μὲν θάλασσα ἐπάτει καὶ ἀφομοίου τὸ ἥμισυ κήπου ἢ ἀγροῦ με συκάς, μηλέας καὶ ἀπιδέας, οἱ δὲ διαβάται ἕκαστην δρόμον τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ αὐτοῦ κήπου ἢ ἀγροῦ (καὶ οἱ εὐτυχεῖς ἰδιοκτῆται εἰς ποῖον νὰ προσκλαυθῶσιν;) ἤκουες πολλάκις τὴν ἐσπέραν περὶ τὸ λυκίφως, ἐνῶ οἱ ναυπηγοὶ φορτωμένοι τὰ ζεμπίλια με τὰ σιδερικά ἐπέστρεφαν εἰς τὴν πολίχνην, ἤκουες, μεταξύ δύο ἢ τριῶν μαραγκῶν, μετρούντων τὰς ἡμέρας ἕως τοῦ ἔλθῃ ἢ πρώτη Κυριακῆ, κατόπιν τῆς ὁποίας εἶποντο κατὰ σειράν τρεῖς ἢ τέσσαρες ἑορταί (τῶν Κορυφαίων ἀποστόλων, τῶν Δώδεκα, τῶν Ἁγίων Αναργύρων καὶ τῆς Ἁγίας Εὐσθῆτος), καὶ ἀναλογιζομένων μετὰ προαπολαύσεως μελλούσης μακαριότητος ὅτι θὰ ἐπλεον ὅσον οὐπω ἀντικρὺ εἰς τὴν ἀνατολικὴν νῆσον, τὴν κρατοῦσαν δέσμια πανταχόσε τῆς γῆς ὅλα τὰ τέκνα τῆς με ἀόρατον συμπαθὲς νῆμα πόθου καὶ νοσταλγίας θὰ ἐπλεον ὅλοι στοιβαζόμενοι εἰς δύο μεγάλας θλάδας, ἔργα τῶν χειρῶν των, ὅπως ἐπὶ τετραήμερον ἑορτάσωσιν ἤκουες, λέγω διάλογον οἷος ὁ ἐξῆς:

— Νὰ κοντεύουμε τώρα, Νταντῆ....

— Ἀργοῦμε ἀκόμα, Μπεφάνη....

— Τὶ λὲς βρὲ Νταντῆ;... Δευτέρα πέρασε Τρίτ' Τετράδ' μιά, Πέφτ' Παρασκευὴ δύο, Σαββάτο, πρῶτα ὁ Θεὸς εἵμαστε πέρα. Καὶ οὕτως ὁδὸς μακρὰ βραχεῖα γίνεταί, ὄχι κατὰ τὸν Σοφοκλέα.

Ἄλλὰ δὲν ἦτο πάντοτε ἐσπέρα ὅταν ἔβαινες πρὸς τὴν ἀμμόδη παραλίαν με τὰ θαθῆ ὕδατα, καὶ δὲν ἔβλεπες πάντοτε ὁμάδας ἀνθρώπων ἐπι-

στρεφόντων ἐκ τοῦ ναυπηγίου, οὐδὲ πτωχῶν γυναικῶν φορτωμένων σάκκους πλήρεις πελεκουδίων ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν ὤμων των. Ἦτο πρωία καὶ δὲν εἶχε παρέλθει ὁ χειμῶν, καὶ δὲν εἶχαν σκαρώσει ἀκόμη τὰ μεγάλα σκάφη. Εἰς τὸ ναυπηγεῖον τὰ μεγάλα σκάφη. Εἰς τὸ ναυπηγεῖον μία μόνη βρατσέρα καὶ δύο βάρκαι μικραὶ ὑπῆρχαν σκαρωμένοι. Δὲν εἰργάζοντο ἐκεῖ εἰμὴ ὁ μάστορο-Γιωργός, Θεὸς σχωρὲς' τον, ὁ Βαγγελάκης, με τὴν κοκκίνη σκούφιαν του, ἥτις δὲν ἦτο οὔτε φέσι οὔτε κοῦκκος οὔτε καπέλλο, ἀλλὰ μετείχεν ἀπὸ ὅλα αὐτά, με τοὺς πισσωμένους ἀμπάδες του καὶ με τὴν πολύχρουν ἀπὸ τὰ ἐμβαλώματα καμιζόλαν του, καὶ ὁ Γιάννης τῆς Παναγιούς, με τὸ ὑψηλὸν καὶ ὀρθὸν φέσι του, με τὴν μακρὰν καὶ πολύπτυχον βράκαν του, με τὴν ἄσπρην φανέλλαν καὶ με τὴν μεγάλην ζεμπιλαν του. Ὁ ἥλιος μόλις εἶχεν ἀνατείλῃ, διαλύων τοὺς ἀνερχομένους ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὴν πρᾶσινίζουσαν ἀκτὴν λευκοὺς ἀτμούς, τὰ ὕδατα ἤσαν ῥηχὰ ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ ἀνεμον ὅστις ἐφύτα. Ἐφαίνετο τὴν πρωίαν ἐκείνην ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Βορρᾶς εὐρέθη εἰς διάθεσιν φιλοπαίγμονα, θωπεύων μαλακὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἡ ψυχρὰ ροπὴ δὲν ἦτο δυσάρεστος εἰς τὸν μικρὸν κτηματίαν τὸν ἐπιβαίνοντα, τοῦ ὄνου καὶ ἀπερχόμενον εἰς τὸν ἀγρόν του οὐδὲ εἰς τὸν ζευγηλάτην, τὸν διὰ τῆς φωνῆς ἀποτείνοντα τὰ κελεύσματα εἰς τοὺς βοῦς του.

— Ὁ! μελίσσ' ἔξω, μαυρομμάτ'! καὶ διὰ τοῦ βλέμματος θωπεύοντα τὴν μεγάλην χύτραν με τὰ καλομαγειρευμένα με ἱκανὸν εὐῶδες ἔλαιον φασόλια, καὶ με ἄφθονον κόκκινην πιπεριάν, τὴν ὁποίαν με τὸ ἐξησχημένον βλέμμα του εἶχεν ἀνακαλύψει ἤδη ἐρχομένην ὅπισθεν τῶν θάμνων, ὄλονεν καὶ πλησιάζουσαν σκεπασμένην καλὰ διὰ νὰ μὴν κρῶσῃ τὸ φαγητόν, ἐπιστέφουσαν τὸν μέγαν κόφινον, ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς φιλοτίμου οἰκοκυρᾶς, σχεδὸν ἀρμενίζουσαν ὡς βάρκαν, χωρὶς νὰ φαίνωνται οὔτε αἱ χεῖρες αἱ ὑποβαστάζουσαι οὔτε οἱ πόδες οἱ βηματίζοντες. Ὀλίγα στιγμαὶ θὰ παρήρχοντο ἀκόμη, καὶ ὁ μὲν μελίσσης καὶ ὁ μαυρομμάτης ἀπολυόμενοι πρὸς ὥραν τοῦ ζυγοῦ, θὰ ἔβοσκον μακαρίως παρὰ τὰς χονδράς καὶ ὀζώδεις ρίζας τῶν ἐλαίων ὁ δὲ ζευγηλάτης καὶ ὁ βοηθός του, θὰ παρεκάθιζον ἐπιφθόνως ὑπὸ τὸ εὐλογημένον φύλλωμα, καὶ θὰ ἐπειρῶντο ἐγγύτερον τῆς χύτρας.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΚΥΔΩΝΙΑΙ ἩΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

B'.

Τοπικαὶ ἑορταί. — Τὰ Ἐννεάμερα τῆς Παναγίας. — Ἐμπορικὴ Ἀγορά. — Τὸ πατροπαράδοτον Φανάρι. — Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. — Τὰ ἰδιόρρυθμα πανηγυρικὰ φανάρια. — Ἡ ἑορτὴ τοῦ Σταυροῦ. — Ἐυεργετικὴ Ἀγορά. — Ἐπίλογος.

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου 29 Αὐγοῦ-τελεῖται ἐν Κυδωνίαις πανηγυρικώτατα ἐπισηκίασα τὴν πρεσβυγενῆ πανηγυριν τῶν Ἐννεαμέρων καὶ καταλαβοῦσα ἐξοχον θέσιν ἐν τῇ χωρείᾳ τῶν λαϊκῶν πανηγύρεων. Ἡ σύστασις τῆς ἐν λόγῳ ἑορτῆς μόλις ὑπερβαίνει τὴν εἰκοσιπενταετίαν πρότερον τελομένης ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ ἀγόνῳ νησίδι τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν καὶ κατέναντι τῶν κυρίως Μοσχονησιῶν, μετεποτίσθη δὲ βραδύτερον ὑπὸ τῶν Κυδωνιατῶν ἢ πανηγυρις ἐν τῇ πόλει τῶν ἐξ ἀντιζηλείας πρὸς τοὺς Μοσχονησίους — διότι ἔχει καὶ ἡ εὐλάβεια τὰς ἀντιζηλείας τῆς. — Ἀμφοτέρας τὰς ἑορτάς, τὴν τε δηλ. τῶν Ἐννεαμέρων καὶ τὴν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ποικίλλουσι διὰ τῆς παρουσίας των καὶ οἱ φιλέστοι κάτοικοι τῶν πέριξ πόλεων καὶ χωριῶν εἰς τὰ ὄμματα δὲ τῶν διαβατῶν προσπίπτουσιν ἀμάξια πεφορτωμένα κλινοστρωμνῶν καὶ ἄλλων μαγειρικῶν καὶ λοιπῶν οἰκιακῶν σκευῶν μετὰ τῶν εὐτυχῶν κατόχων των, οἵτινες ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας των ἀπαξιοῦσιν ἀντὶ παντὸς ἑτέρου νὰ ἀνταλλάξωσι τὴν πλήρωσιν τοῦ πέθου των. Εὐτυχεῖς βροτοί! ὦν τὸ πνευματικὸν περιβάλλεικνοποιεῖται πληρέστατα ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ πανηγύρεων ἄνευ πολλῶν δαπανῶν καὶ ἀπαιτήσεων, ἅμα δὲ μετὰ τοῦ εὐσυνειδήτου συναισθηματος ὅτι ἐπιτελοῦσι θεάρεστον κληθῶν, ἐν ᾧ ἕτεροι ἀπαιτητικώτεροι οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ ἄψωνται τοῦ ἰνδάλματος τῆς εὐτυχίας!

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν πανηγυριν τῶν Ἐννεαμέρων ἰδίᾳ δὲ πρὸς τὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ὀφειλομεν ὅπως ἴδιον λόγον ποιησώμεθα περὶ τῶν ἰδιορhythμων πανηγυρικῶν Φαναρίων ἅτινα οὐδαμῶ ἀλλαχοῦ παρετηρήταμεν, ὁ δὲ μακαρίτης Παρασκευαῖδης λόγιος ἀνὴρ διευθυντῆς τοῦ Σιδηροδρόμου Πειραιῶς Ἀθηνῶν πρὸ ἐτῶν ἐπισκεφθεὶς τὰς Κυδωνίας ἐχαρκτήρισε τὸ ἔργον ὡς ἀρκούντως περιέργον καὶ ἄξιον ἰδίας μνείας δημοσιογραφικῆς.

Διὰ σχοινίων ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ προσδεμένων ἀνήρτηται ἰδιόρρυθμα Φανάρια τὸ πλεῖστον ὀρθογώνια, ἐκ χάρτου τεχνικῶς κατασκευασμένα καὶ πολύχρωμα διὰ γαφικῶν εἰκόνων παραστατικῶς κεισομημένων εἰς ἅ τὸ ἔσθωθεν φῶς προσδίδει ζωηρὰν ἀναπαράστασιν, πολλάκις δὲ καὶ ἐπιτυχῆ ἐπιγράμματα τῶν ἐν λόγῳ Φαναρίων προκαλοῦσι τὰ σχόλια καὶ τὴν θυμηδίαν τῶν κάτωθεν διερχομένων πολυαριθμῶν πανηγυριστῶν ἐν οἷς καὶ πλεῖστα τοῦ γυναικείου φύλλου, διότι σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι αἱ κυραὶ ἀποζημιοῦνται διὰ τὰς ἀραιὰς ἀπὸ τοῦ οἴκου των ἐξόδους κατὰ τὰς δύο ταύτας τοπικὰς τῶν Κυδωνιῶν πανηγύρεις, τὰ Ἐννεάμερα δηλ. ὅτι καὶ τὴν ἑορτὴν ἰδίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Κατ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐξαιρετικὰς ἡμέρας πανοικεῖ ἐξέρχονται, καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὴν πανηγυρικὴν μέχρι πρωίας σχεδὸν διασχίζουσιν αἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ὄραίου φύλλου τὰς κεντρικὰς πεφωταγωγημένας σηματοστολίστους καὶ μυρτοστεφεῖς ὁδοὺς ἐν συνοδείᾳ τῶν ἀδελφῶν καὶ συζύγων μετὰ πάσης κοσμιότητος ὅπως καταλήξωσιν εἰς τι παράκτιον Καφενεῖον ἀπολαμβάνοντες τῆς θαλασσίας αὔρας καὶ τῶν ὄντως ἐμμελῶν μουσικῶν τεμαχιῶν ἅτινα ἄριστα κατηρτισμένοι Ὀρχηστραὶ ἀνακρούουσιν.

Τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ἅπασα ἡ πόλις διατελεῖ εἰς πρωτοφανῆ πανηγυρικὴν κίνησιν μετὰ τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀφετηρίας ἐκ τῶν κεντρικῶν δηλ. παρακτίων Καφενεῖων περὶ τὴν 8ην ἐσπερινῆν ὥραν ἐν συρροῇ ἀπείρου πλήθους διαπόμπευσιν τοῦ πατροπαράδοτου Φαναρίου — τοῦ αὐτοῦ δηλ. ὅτι ὅπερ καὶ κατὰ τὰ Ἐννεάμερα — διὰ τῆς μεγάλης κεντρικῆς Ἀγορᾶς πεφωταγωγημένης ὑπὸ τῶν μνησθέντων ἰδιορhythμων Φαναρίων, διὰ βεγγαλικῶν φώτων καὶ διαφόρων πυροτεχνημάτων, ὑπὸ τοῦς ἐμμελεῖς δὲ ἐμβατηρίους ἤχους τῶν ἐν συνενώσει Μουσικῶν τῆς πόλεως Ὀρχηστρῶν κατευ-

Η αψύπνιδις. (Έργον του F. Chardon)

θύνονται οί πανηγυρίζοντες εἰς τὸν παρακείμε-
μενον Ἰ. Ναὸν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, μεθ' ὃ ἀπαν-
τες τρέπονται εἰς τὰ ἴδια ὅπως συνεχίσωσι με-
τὰ τὸ δεῖπνον τὴν πανηγυρικὴν παννυχίδα, ἀλ-
λὰ παννυχίδα σεμνήν οὐχὶ κορυθαντιῶσαν. Ο-
μολογουμένως ἐξαιρετικῆς μνείας ἄξιον ὅτι ἐν
τοσαύτῃ συρροῇ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀναμιξ
οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔκτροπον ποτε παρετηρήθη·
τὴν ἐσπέραν ταύτην δύναται τις χωρὶς τὸ πα-
ράπαν νὰ ξενισθῇ—τοιούτον τὸ ἔθος—κυρίας καὶ
νεάνιδας νὰ συναντήτη εἰς τὰ Καταστήματα
τῶν ἀδελφῶν καὶ συζύγων των ἐγκαθιδρυμένας
καὶ θεωμένας τοὺς παρελαύνοντας πανηγυρι-
στάς, πλείστας δὲ τῆς λαϊκῆς τάξεως εἰς τὰ
ἐντὸς τῶν ἀγορῶν Καφενεῖα καὶ ταβερνεῖα εἰ-
σχωρούσας ὑπὸ τὴν συνοδείαν τῶν οἰκείων των,
ἀλλὰ τοσαύτης κοσμιότητος καὶ ἱπποτικότητος με-
ταξὺ τῶν πανηγυριστῶν ἐπικρατεῖ ὥστε ἀνεπι-
φυλάκτως δύναμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι θὰ ἐτύχα-
νε ζηλωτὴ καὶ ἐν χορευτικαῖς ἐσπερίτι μεγαλο-
πόλεων. Πολλάκις ἐκ περιεργείας παρέστημεν
εἰς λαϊκὰς πανηγύρεις Σμυρναϊκῶν προαστείων,

ἀλλὰ μετὰ λύπης σημειοῦμεν ὅτι οὐδ' ἅπαξ σχε-
δὸν ἀπήλθομεν χωρὶς νὰ παραστῶμεν αἰτόπται
μάρτυρες ῥήξεων μεταξὺ τῶν πανηγυρίζοντων,
διὰ τούτου οὐδαμῶς σκοποῦμεν νὰ ὑποδηλώσω-
μεν ὅτι ὁ χαρακτήρ τοῦ Σμυρναϊκοῦ λαοῦ κέ-
κτηται ἄγρια ἐνστικτα, ἀπογε! ἀλλ' ἢ μὴ τέ-
λεισις ἐνταῦθα τῶν κατ' εὐφημισμὸν ἀγροτι-
κῶν χορῶν—μπάλων—οἵτινες ὑπὸ ἐλθεινὰς
συνθήκας διενεργούμενοι ἐν τοῖς προαστεῖοις
τῆς Σμύρνης ἐξεγείρουσι τὴν ζυλοτυπίαν τῶν
ἀρειμανίων χορευτῶν, συντείνει τὰ μάλα εἰς
τὴν εἰρηνικὴν καὶ οἰκονομικὴν διεξαγω-
γὴν τῆς πανηγύρεως.

Τὴν 14 Σεπτεμβρίου ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως
τοῦ Τιμίου σταυροῦ τελεῖται ἐν Κυδωνίαις ἀπὸ
ἱκανῶν ἐτῶν καθιερωθεῖσα εὐεργετικὴ Ἀγορά, ἧς
αἱ εἰσπράξεις διατίθενται ὑπὲρ τῶν ἐνταῦθα Ἐκ-
παιδευτηρίων. Ἐπιτροπὴ ἐκ φιλομούτων κυρίων
ἀναλαμβάνει ἐκάστοτε τὴν περιτυλλογὴν δια-
φόρων ἀντικειμένων ἅτινα εὐγενεῖς δωρηταὶ προ-
φρόνως διαθέτουσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοφελοῦς σκο-
ποῦ καὶ οὕτω ἀποτελεῖται τερπνὸς ἐσμὸς παι-
κίλων ἀντικειμένων, ὧν τὴν μείζονα μερίδα κα-
τέχουσιν ἐργόχειρα καλλιτεχνικὰ ὑπὸ χειρῶν
ἀβρῶν δεσποινίδων τεχνουργηθέντα εὐνόητον δὲ
τὸ καρδόκημα τῆς ἀποστελλούσης ὅπως μάθη
παρὰ τίνος τὸ χειροτέχνημα ἠγοράσθη καὶ εἰς
ποῖαν τιμὴν, διαθρύπτει δὲ τὴν φιλοτιμίαν τῆς
ἐὰν ἐπωλήθη εἰς τιμὴν μείζονα τῆς πραγματικῆς.

Ἐνταῦθα ὅπωςδήποτε δύναται νὰ ἐπιδείξῃ
προτίμησίν τινα ὁ νέος πρὸς ἐργόχειρον νεάνιδος
τῆς ἀρεσκείας του, φροντίζων νὰ μάθη ἐκ τῶν
προτέρων, ἐὰν κατορθώσῃ, τὸ ἀποσταλὲν εἶδος
καὶ ὑπερθεματίστη πρὸς ἀγοράν, οὕτω δὲ συμβαί-
νει πολλάκις ἀντικείμενον νὰ κατακυρωθῇ εἰς
ὄγκασπασίαν τιμὴν τῆς πραγματικῆς του ἁ-
ξίας, ὅταν ὑπάρχωσιν ἀντίπαλοι, ἢ μᾶλλον
ἀντίπαλοι ἢ μᾶλλον ἀντίζηλοι, ὧν ἡ παρουσία
δὲν ζημιοῖ ἀμφοτέρωθεν τὸ Ταμεῖον τῶν Σχο-
λῶν. Ἐνταῦθα οἱ μνηστῆρες φιλοτιμοῦνται
νὰ γείνωσι κάτοχοι δι' ὑπερθεματίσεως πάτη θυ-
σία τοῦ καλλιτεχνήματος ὅπερ ἀπέστειλεν ἡ ἐ-
κλεκτήτων, συνήθιστα δὲ ὑπερβαίνει τὴν πεν-
τηκοντάδα τῶν μετρητῶν ἢ ὑπερθεματίσεως μέ-
χρις οὗ γείνη ὁ μνηστῆρ νόμιμος κάτοχος τοῦ
ἀντικειμένου πρὶν γένηται τῆς ἐπιτειλιάσης,
ἐρ' ὃ εὐνόητον ὅτι ἡ Ἐρορεῖα τῶν σχολῶν θὰ
εὐχεται νὰ ὑφίστανται πολλοὶ ἀρραβῶνες κατὰ
τὴν πρὸ τῆς τελέσεως τῆς Εὐεργετικῆς Ἀγο-
ρᾶς ἡμερῶν.

Συνήθως ἡ συρροὴ τοῦ πληθοῦς κατὰ τὴν ἡμέραν
τῆς δημοπρασίας τυγχάνει ἀξιοσημείωτος. Ἀ-
πας ὁ εὐρὺς περίβολος τοῦ γυμνασίου ἀμφιθεα-
τρικῶς ὑπερπληροῦται, διακρίνονται δὲ αἱ Ἐκ-
κλησιαστικαὶ καὶ Πολιτικαὶ Ἀρχαὶ Κυδωνίων,
ὁ Ἕλλην προξενός, ὡς καὶ οἱ διάφοροι ἐνταῦθα
ἀντιπρόσωποι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Τὸ
ἐκ τῆς εὐεργετικῆς ἀγορᾶς ὄφελος ἀνέρχεται ἐ-
κάστοτε εἰς ἑκατεντάδας λιρῶν, διότι πολλάκις
εὐτελεῖ κατ' οὐσίαν ἀντικείμενα ἐκ κοινοφελοῦς
προθέσεως ἐξικονοῦνται εἰς ὑψηλὰς τιμάς, οὕτω
πέρυσιν συνήθης φωτογραφικὴ εἰκὼν τοῦ ἄρτι
ἀφικομένου πρώτου Μητροπολίτου Κυδωνίων
Κυρίου Γρηγορίου κατεκυρώθη ἐπ' ὄνόματι ἐγ-
κρίτου Κυδωνιάτου ἀντὶ δέκα πέντε ὄθωμ.
λιρῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εὐεργετικῆς Ἀγο-
ρᾶς παρεπιπτόντως δὲ δὲν ἐνύναμεθα εἰ μὴ ἰδι-
αζόντως νὰ ἐξάρωμεν τὸν πρὸς τοὺς ἀνωτέρους
του σεβασμὸν τοῦ Κυδωνιάτου, ὁ κατώτερος
ὑπανίσταται κατὰ τὴν πάροδον τοῦ ἀνωτέρου
του, υἱὸς ἢ ἀνεψιὸς ἢ ἀνώτερος ἀδελφός οὐδέ-
ποτε παρελείπει τὸ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ὀφει-
λόμενον σέβας, καὶ νενυμφευμένος δὲ ἐὰν τυγ-
χάνῃ οὐδέποτε φορᾶται κἀπνίζων πρὸ σεβαστῶν
συγγενῶν του, τὸ τοιοῦτον δὲ ἀξιοζήλον ὑπό-
δειγμα παρατηρεῖται οὐ μόνον παρὰ τῆς λαϊκῆς
τάξεως ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς ἀνωτέρας. Παρὰ τῆ
ἀνεπτυγμένη κοινωνικῆς τάξεως ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσ-
σα ὑφίσταται ἀμιγῆς καὶ καθαρεύουσα. Παρὰ
τῷ λαῷ ἡ λέξις κύριος καὶ κυρία μένουσι ἄγνω-
στα τὸν κύριόν του ὃν σέβεται θὰ καλέσῃ ὁ ἐρ-
γάτης ἢ Ἀλέκος ἐπὶ παραδείγματι, ὅσον δ' ἁ-
φορᾶ τὴν ἐξήγησιν τῆς χρήσεως τοῦ θηλυκοῦ
ἄρθρου τὸ τοιοῦτον θὰ παρεῖλκεν ἡμᾶς εἰς γλωσ-
σικὰ ζητήματα ἔξω τοῦ κυρίου θέματος, ἀλλως
τε ὁ ἐλλογιμώτατος Γυμνασιάρχης Κυδωνίων
καὶ ἐρίτιμος φίλος κ. Γεώργιος Σακκάρης ἐν τῇ
ἐναισίμῳ ἐπὶ διδασκτορῖα διατριβῇ του περὶ τῆς
τῶν Κυδωνιῶν διαλέκτου ἐμβριθέστατα ὅσον
καὶ ἐπαγωγότατα ἐπραγματεύθη.

Ἡ ἄνευ τοῦ κύριου καὶ κυρία προσαγορευσις
εἶνε τοσοῦτον βαθέως ἐρριζομένη παρὰ τῆς λαϊ-
κῆς τάξεως ἑκατέρου τοῦ φύλου ὥστε δυσχερὲς νὰ
ἐξαλειφθῇ, ἀλλως τε δὲν εὐρίσκωμεν τὴν πρᾶγμα

ἄτοπον οὐδὲ ψεκτὸν ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τὴν ἀρχ-
ικὴν ἀφέλειαν, μὴ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περι-
κλέους καὶ Σωκράτους προσηγορευοῦν διὰ τοῦ
κύριος καὶ κυρία, ἢ μὴ διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρωπότης
ἐτύχων τότε ὀλιγότερον κατ' οὐσίαν εὐγενής;
Περαίνοντες τὴν ἐπισκόπησιν ἡμῶν ταύτην ἐπὶ
τῶν Ἡθῶν καὶ Ἐθίμων τῆς Ἑλληνικωτάτης πό-
λεως τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῶν πατρίων καὶ πατρο-
παροδοτῶν ἐνθερμαὶ θιασῶται τυγχάνοντες, ἐπι-
κροτοῦμεν καὶ ἐκθύμως ἐπιδοκιμάζομεν τὴν τή-
ρησιν τῶν ἰδιαζόντων μνησθέντων τοπικῶν ἐθῶν
οἷων ἰδίᾳ ἢ περιφορᾷ τοῦ πατροπαροδοτοῦ
Φαναρίου (Ἰδ Φυλ. Κλειῶς 18ον). Ἐὰν δ' ἐ-
φέτος ἔνεκεν αἰτίων κατὰ μᾶλλον καὶ ἤττον δε-
δικαιολογημένων θέλει συνεχισθῇ τὸ ἰδιόρρυθμον
ὅσον καὶ τερπνότατον αὐτὸ ἔθος, τὸ ἀναμιμνή-
σκον ἡμᾶς χαριέντως κατὰ συμφυᾶ παραβολι-
κῶν συνειρημῶν ἰδεῶν ὡς ἐκ τῆς ὑπὸ γειτόνων
Κοινοτήτων μιμήσεως τὸ ἐν τῇ κλεινῇ Ἀρχαι-
ότητι ἐκ τῶν Μητροπόλεων εἰς τὰς Ἀποικίας
μεταλαμπαδεύομενον ἄσβεστον πῦρ τῆς πρὸς
τὴν πατρίδα ἀγάπης καὶ ἐμμοῆς εἰς τὰ πάτρια.

Ἄλλως τε, ὡς ἀνεγράψαμεν, μετὰ τοσαύτης
νηφαλιότητος καὶ κοσμιότητος διεξάγονται αἱ
μνησθεῖται ἑορταὶ ὥστε δὲν βλέπομεν τὸν λόγον
τῆς καταργήσεως καὶ κατατάξεως αὐτῶν εἰς
τὰς συνήθεις τῶν Ναῶν ἑορτάς, ὡσεὶ ὀλίγας
εἴχομεν τοιαύτας.

Ἡ πόλις τῶν Κυδωνιῶν ὡς ἐκ τῆς ἀποκέν-
τρου αὐτῆς φυσικῆς θέσεως δὲν κέκτηται εὐχε-
ρῆ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας οὐδὲ τὴν πιθανό-
τητα εἰς προσεχῆς μέλλον ὅτι θέλει μεθαρμόσει
εἰς ἑαυτὴν τῶν μεγαλοπόλεων τὰς ἐξείς καὶ τέρ-
ψεις, ἐρ' ὃ εἰς περιπλέον λόγος ὅπως αἱ πατρο-
παροδοτοὶ αὐταὶ ἑορταὶ ἄς σύμπασα ἢ πόλις
τῶν Κυδωνιῶν περιέπει, μὴ καταργηθῶσιν ὑπὸ
τῶν ταγῶν αὐτῆς ἀλλὰ τούναντίον παραμείνω-
σιν εἰς μῆκιστον τεκμήριον συνεκτικοῦ εἰς τὰ
πάτρια δεσμοῦ καὶ τῆς εὐκοσμίας καὶ τάξεως
τοῦ νομοταγοῦς Κυδωνιατικοῦ λαοῦ.

Χρυσοῦν δ' ὡς πάντα τὸ λόγιον τῶν ἀρχαίων:
«Βίος ἀνεόρταστος μακρὰ ὁδὸς ἀπανδό-
κευτος»

Ἐν Κυδωνίαις κατὰ Σεπτέμβριον 1909.—

ΒΑΣ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ δ. φ.

Η ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.

Ὁ καλὸν περιοδικὸν «Κλειὸν» εἶχε χαίρει-
τίσει καὶ ἐξάρει ἐγκαίρως τὴν ἀπόφασιν
τῆς ἀξ. ἐφορείας τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς
περὶ τοῦ διχασμοῦ τῆς ἐν αὐτῇ διεξαγο-
μένης ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ἐπέτρεψεν ἵνα ἀπὸ τοῦ
τρέχοντος Σχολικοῦ ἔτους λειτουργήσῃ ἑμιγῆς φι-
λολογικὸν γυμνάσιον καὶ τελεία Σχολὴ Γλωσσῶν
καὶ Ἐμπορίας.

Ἡ «Κλειὸν» κατιδοῦσα ὡσαύτως καὶ κελῶς ὑ-
πολογίσασα τὴν μεγάλην ὄντως σημασίαν ἣν ἐνέ-
χει ἡ ἀπὸ τοῦδε παρεχομένη ἐν τῷ μεγάλῳ ἡμῶν
ἐκπαιδευτηρίῳ εἰδικὴ μόρφωσις εἰς τε τοὺς μέλ-
λοντας ἐπιστήμονας καὶ τοὺς μέλλοντας ἀνωτέρους
ἐμποροῦπαλλήλους καὶ μεγαλεμπόρους ἐδημοσί-
ευσεν ἐπὶ τούτῳ ἕλως ἰδιαιτέρον ἄρθρον ἐπὶ σκοπῶν
τοῦ νὰ ἐξηγήσῃ προσηκόντως καὶ καθοδηγήσῃ, καθὼς
τοιοῦτόν τι προθύμως ἐγένετο καὶ ὑπὸ τοῦ λοιποῦ
Σμυρναϊκοῦ τύπου, τοὺς ἡμετέρους ὁμογενεῖς πρὸς
τὸ πραγματικὸν αὐτῶν συμφέρον, οὕτω δὲ διὰ
παντός νὰ τεθῆ πλέον τέρμα εἰς τὴν ἀντεθνικὴν ἐ-
νέργειαν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἡμετέρων εἰς ξένας
σχολὰς πρὸς μόρφωσιν.

Ἀληθῶς δὲ ἡ ἐν τῇ Σχολῇ Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίας
τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς παρεχομένη ἐμπορικὴ
μόρφωσις εἶνε τοσοῦτον καλὴ, ὥστε οἱ γονεῖς οἱ ἐ-
ξακαλουθύντες νὰ προτιμῶσι τὰς ξένας σχολὰς θὰ
διαπράττωσι μέγα πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἀδικημα,
διότι θὰ ἀποστερῶνται οὕτω πρᾶγματι τοβροῦ καὶ
ἱκανοποιητικοῦ καταρτισμοῦ πρὸς εὐδόκιμον καὶ
ὑπέροχον κατόπιν δράσιν αὐτῶν ἐν τῇ βιοπάλῃ.

Πολλοὶ ἐνδιασμοὶ εἶχον κατ' ἀρχὰς διατυπωθῆ
ἀν' ἡ ὑπὸ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἰδρυμένη ὡς ἀνωτέρω,
Σχολὴ Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίας ἤθελε τύχει τῆς ὑ-
ποστηρίξεως καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ κοινοῦ. Ἐξη-
γούμενος σαφέστερον δηλῶ, ὅτι ὑπῆρχόν τινες πρα-
λέγοντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν πλήρη ἀποτυχίαν τοῦ
ἐμπορικοῦ τούτου τμήματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν
καταπληκτικὴν προτίμησιν τοῦ κλασσικοῦ γυμνα-
σίου καὶ ὑποστηρίζοντες ὅτι εἰς τὴν Σχολὴν Γλω-
σσῶν καὶ Ἐμπορίας ἤθελον προσέλθει ὀλίγοι μόνον
μαθηταὶ πρὸς κατὰ τὰξιν, ἐνῶ τὸ ἄνωγόν τῆς συρ-
ροῦ αὐτῶν εἰς τὸ φιλολογικὸν γυμνάσιον θὰ ἦτο
μεγίστη.

Ὁμοιωθῶ ὅτι οὐδόλως συνεμεριζόμεν τὴν ἀπαι-
σιόδοξον ταύτην γνώμην. Ἀπ' ἐναντίας ὑπεστή-
ριζον μετὰ θερμῆς, ὅτι ἐν τῇ ἐμπορικῷτάτῃ ἡμῶν
πόλει, ἔχοντες κυρίως ἀνάγκην κοινοτικῆς Σχολῆς
Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίας, ἀφεύκτως ὀφείλομεν νὰ ἰ-
δρῶσμεν τοιαύτην ἀμέσως πρὸς ἐμβριθῆ ἐμπορι-

κὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων ἡμῶν, ἀν δὲ ἠθέλομεν
ὀλιγορῆσαι νὰ πράξωμεν τοῦτο, οὐχὶ μόνον θέλει
διαφύγει ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ τὸ ὑπολειπόμε-
νον ἐλάχιστον μέρος τοῦ ἡμετέρου ἐμπορίου, οὐτινος
ἄλλοτε ἀδιαφιλονεικῶς κατείχομεν τὰ σκῆπτρα
ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ εὐ-
ρίσκωσι πόρον ζωῆς ἐν τῇ σημερινῇ σκληροτάτῃ
βιοπάλῃ, ὡς μὴ καταλλήλως κατηρητισμένα. Ἐνταῦ-
θα πρόκειται βεβαίως ἀποκλειστικῶς μόνον περὶ
τῶν νέων τῶν ἀποτελούντων τὴν μεγίστην πλειο-
νότητα, μὴ διαθετόντων δὲ ἐπαρκεῖς πόρους 10-14
λιρῶν ὀθωμανικῶν ἐτησίως πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῶν
εἰς τὰ ἡμέτερα ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, ἅτινα ἄλ-
λως τε ὁμολογουμένως εἶναι ἀξία, ἔνεκα τῆς τε-
λειότητος αὐτῶν, τῆς ἐνθερμοτέρας τῶν συστάσεων.
Ἐπειδὴ δὲ τοιαύτην τῶν πραγμάτων ἀντίληψιν
σήμερον ἔχουσι σχεδὸν πάντες οἱ ἡμέτεροι γονεῖς,
προέλεγον, ὅτι ἡ συρροὴ τῶν μαθητῶν εἰς τὸ ἐμπο-
ρικὸν τοῦτο τμήμα θὰ εἶναι μεγίστη.

Ἐν τούτοις ὑποστηρίζοντες τοσοῦτον ἐπιμόνως
τὴν πρακτικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἐκπαίδευσιν, δὲν
πρέπει οὐχ ἦτον ν' ἀπενίζωμεν ἀδιαφόρως πρὸς
τὸ κλασσικὸν γυμνάσιον τὸ προπαρασκευάζον τοὺς
ἡμετέρους μέλλοντας ἐπιστήμονας. Τούναντίον, ὡς
ἐκ τῆς ἱερωτάτης αὐτοῦ ἀποστολῆς, πρέπει νὰ
τυγχάνη παρὰ πάντων ἡμῶν ἕλως ἰδιαιτέρας με-
ρίμνης, συμπαιδείας καὶ ἀγάπης, πωτιστικῶς δὲ
νὰ μὴ λησιμώμεν οὐδ' ἐπὶ στιγμῇ ὅτι ἡ ἀληθῆς
πρόοδος διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ μόνον διὰ ταύτης
ἐπιτελεῖται, διὸ ἐκεῖνοι οἵτινες κατακραυγάζουσι
κατὰ τοῦ Παγεπιστημίου, ἐκστομίζοντες μάλιστα
τὴν βλασφημίαν, ὅπως τοῦτο κλείσῃ ἐπὶ τινὰ ἔ-
τη τὰς πύλας αὐτοῦ, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς
ἀκαταλόγιστοι.

Καὶ ὀλίγοι μαθηταὶ ἀν κατατάσσονται ἐτη-
σίως εἰς τὸ κλασσικὸν γυμνάσιον—καὶ θὰ κατα-
τάσσονται πρᾶγματι ὀλίγοι, διότι ὀλίγοι πάντο-
τε, ὡς ἐπίλεκτοι, προορίζονται διὰ τὰς ἐπιστή-
μας—πρέπει νὰ περιβάλλωμεν ἐκάστοτε αὐτοὺς
δι' ἀπείρου στοργῆς καὶ ὑποστηρίξεως.

Ἡ κοινὴ γνώμη πρὸ πολλοῦ εἶχε κηρυχθῆ ὑπὲρ
τῆς ἐμπορικῆς μορφώσεως τῆς πλειονότητος τῶν
τέκνων ἡμῶν, ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς δι' ἑνα ἢ δι' ἄλλων
λόγων δὲν εἶχομεν κηροθῶσαι νὰ παρέχωμεν τοιαύ-
την ἐν τοῖς ἡμετέροις κοινοτικῶς ἐκπαιδευτηρίοις,
ταῦτα ἔξ ἀνάγκης κατεπλημύριζον τὰς ξένας
σχολὰς τὰς παρεχούσας τοιαύτην μόρφωσιν.

Οὕτω δέ, καθὼς ἦτο ἐπόμενον, ἡ συρροὴ τῶν

Ἡ πεπλοφόρος (Ἔργον τοῦ Ραφαήλ.)

μαθητῶν εἰς τὴν Σχολὴν Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίας
τῆς Εὐαγγελικῆς, ὑπῆρξε πρᾶγματι σημαντικῶ-
τάτη, ὑπερβάσα πάντα ὑπολογισμόν.

Ἐκ τούτου ὁρμώμενος θὰ ἠδύνάτο τις νὰ φαντα-
σθῆ τοὺς ἡμετέρους νέους ὡς νὰ εὐρίσκοντο οὕτοι
ἐν τῇ ἐρήμῳ, πρὸ πολλοῦ αἰσθανόμενοι ἀπερίγρα-
πτον δίψαν, ὅτε αἴφνης ἀνέβλυσεν ἄφρονος πηγὴ
καθαροῦ ὕδατος εἰς ἣν, καθὼς εἶναι εὐνόητον, ἀ-
κατασχέτως ἐρρίφθησαν πρὸς κατάσβεσιν τῆς φο-
βεῶς δίψης αὐτῶν.

Ἰνα καταδειχθῆ κάλλιον τὸ μέγεθος τῆς συρροῆς
ταύτης ἀρκοῦμαι νὰ σημειώσω, ὅτι, ἔνεκα τῆς πλη-
θύος τῶν μαθητῶν, ἡ ἐφορεία τῆς Εὐαγγελικῆς ἀ-
πεφάσισε νὰ διαιρέσῃ τὸσον τὴν α' τάξιν τοῦ ἐμπο-
ρικοῦ ὅσον καὶ τὴν β' εἰς δύο τμήματα!!

Πλὴν τῆς πληρεστάτης ἐμπορικῆς μορφώσεως,
θὰ διδάσκονται ἐν τῇ α', β', γ' καὶ δ' τάξει τῆς
Σχολῆς Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίας τὰ μορφωτικὰ μα-
θήματα ὑπὸ τοῦ κ. Γυμνασιάρχου καὶ τῶν

καλλιτέρων τῆς πόλεως ἡμῶν καθηγητῶν. Ἐπί-
σης ἱκανοποιητικώτατα θὰ διδάσκηται ἡ Τουρκι-
κὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν
Ἀγγλικὴν καὶ Γερμανικὴν γλῶσσαν, κατὰ τὰς τε-
λευταίας ἀποφάσεις τῆς Εφορείας τῆς Εὐαγγελι-
κῆς, οἱ μαθηταὶ, εὐθὺς ὡς καταχθῶσιν εἰς τὴν σχο-
λὴν, ὀφείλουσι νὰ δηλώσωσι ποίαν ἐκ τῶν δύο τού-
των γλωσσῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ διδαχθῶσιν, ἐκεῖνη δὲ
ἦν ἠθέλον ἐκλέξει, θὰ εἶναι ἐπίσης ὑποχρεωτικὴ
δ' αὐτοῦς, ὅπως εἶναι ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ
γλῶσσα. Οὕτω δὲ θὰ εἶναι εἰς ἕκαστον μαθητὴν
ὑποχρεωτικὰ 3 ξένη γλῶσσα διδασκόμεναι εἰς
ἀπάσας τὰς 4 τάξεις ἀνὰ 4 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Πρὸς ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς χρησιμωτά-
της ταύτης σχολῆς εἶναι βεβαίως ἀπαραίτητος,
καθὼς καὶ ἄλλοτε ἐλέχθη, ἡ ὕλική ὑποστήριξις τῶν
ἡμετέρων, ἀκριβῶς δ' ἐπὶ ταύτης ἡ μεγαλόνομος
Εὐαγγελικὴ στηρίζει ἀπάσας τὰς ἐλπίδας αὐτῆς.

= Ἐν Σμύρῃ = ΣΙΜΩΝ Δ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

Ο ΑΡΧΙΛΗΣΤΗΣ

Ασθμαίνων και κάθιδρος έφθασεν επί τέλους εις τήν κορυφήν του βουνου, ένθεν έρριψε βλέμμα περίξ του εις εύρεις και γραφικούς όρίζοντας. Ο δύνων ήλιος έβυθίζετο εκεί ένθα τά κυανά του ουρανού κράσπεδα ήνούντο με τάς πτυχάς τής γλαυκής έσθής της θαλάσσης.

Πρό των ποδών του εις χιλίων μόλις μέτρων απόστασιν έξηπλούτο τó χωριό του, ή προσφιλής του πατρίς ήν από πέντε ήδη έτων είχε στερηθεί.

Πατρίς! λέξις γλυκεία, ής τήν ήδιότητα μόνον ό έν τή ξένη εύρισκόμενος δύναται δεόντως νά έννοήση.

Η μυρόεσσα άνθοδέσμη των παιδικών μας άναμνήσεων, ένθα μεταξύ των πολλών άνθέων διακρίνονται άρωματώδη και περικαλλή, τά μητρικά φιλήματα και αί πατρικά θωπεΐαι. Ποσάκις μακράν αύτης εύρισκόμενος δεν άνεμνήστην επί στιγμήν έστω, καλέ μου άναγνώστα, μετά στοργής και μελαγχολίας του προσφιλουσ αύτης ουρανού, γλαυκού ή κυανού, ώχρου ή νεφελόεντος και ποσάκις δεν άνεζήτησες έν ταΐς ήδίσταις των άναμνήσεών σου, τó μέρος όπου νήπιον έτι τó πρώτα έμαθες βήματα παρά φιλοστόργου μητρός ύποβασταζόμενος;

Και είχεν ό Νάτος περισσοτέρας παντός άλλου αίτίας νά επιθυμή τήν πατρίδα του, παρατηρών δε από του ύψους τó αγαπητόν εκείνο χωριό με τάς λευκάς οικίας του, τά ώχρά φυλάματα των πλατάνων του, τó ώραϊον κωδωνοστάσιόν του τόν σταυρόν του όποιου έχρυσωνε φλογερόν βλέμμα του δύοντος άστέρου τής ήμέρας, δεν ήδυνήθη νά μή δακρύση!

Εκέκτητο άλλοτε εκεί οικίους οικογένειαν φίλους.

Μίαν ήμέραν όμως—ήτον ή ζ' φερωτέρα του βίου του— ήλιός τις έρώμενος τής περικαλλούς αδελφής του, άπήγαγεν αύτήν διά τής βίας και κατόπιν τήν έγκατέλιπε παράφρονα έκ τής θλίψεως. Η επώδυνος αύτη συμφορά τοσοούτον είχε καταβάλει τόν γηραιόν πατέρα της ώστε μικρού δεϊν άπέθνησκεν, ό είκοσαετής όμως

Νάτος δεν έλειποψύχισεν άλλ' ήσθάνθη τó αίμα του κοχλάζον εις τάς φλέβας του ως άναλελυμένον μόλυβδον. Τό αίτος τής άτιμασθείσης παρθένου έβάρυνε τήν κεφαλήν του και περιέσφιγγεν τó μέτωπόν του ως σιδηρούς πύρινος στέφανος. Αγρία δίψα έκδικήτως κατέλαβε τήν ψυχήν του άποτυφλούσα αύτόν μέχρι θηριωδίας.

Έμαθε πού έκρύπτετο ό δήμιος τής τιμής των και μίαν νύκτα τόν έρόνυστεν.

Επειδή όμως ή δικαιοσύνη δεν επιτρέπει τήν αυτοδικίαν, κατεδιώχθη και άπήλθε τής πατρίδος του λάθρα, έγκαταλιπόν τόν γέροντα πατέρα του και τήν δύσμοιρον αδελφήν του τρελλήν ήδη και φθισιώσαν.

Ηναγκασμένος νά ζή μακράν του κόσμου, επί των όρέων, συναναστράφη μετά των ληττών μεθ' ών συνέζη, συμμετέχων των πράξεών των έκ μίσους προς τήν άνθρωπότητα κατ' αρχάς έκ συνηθείας κατόπιν. Εντός ένός έτους κατήρτισεν ιδίαν συμμορίαν και κατέστη όρχηγός αύτης περιβόητος διά τήν τόλμην του. Ουδέποτε όμως κατεδυνάστευε τούς πτωχούς ή τούς ελεήμονας και αγαθούς πλουσίους άλλ' έκαμε πάντοτε τάς άφαιμάξεις του από τά βαλάντια των φιλαργύρων

Εν τούτοις ένέσπειρε πανταχού θθεν διήρχετο τόν τρόπον, άδικαιολόγητον έν μέρει διότι ποτέ δεν είχεν χύσει αίμα. Και όμως πλουσία άμοιβή προεκηρύχθη διά τήν κεφαλήν του παρα τής Κυβερνήσεως.

Εν μέσφ τής πάλης του έννόμου βίου του έτκέπτετο κάποτε τόν πατρικόν οίκον, και προσεπάθει μυριοτρόπως νά μανθάνη περί των οικίων του.

Η είδησις του θανάτου τής πτωχής αδελφής του τόν έκαμε νά κλάυση ως παιδίον, όποτε δε πρό όκτώ ήμερών έμαθεν ότι ήσθένει ό πατήρ του, ό τελευταίος έναπομείνας έκ τής οικογενείας του (διότι μητέρα δεν είχε ποτέ γνωρίση) έπλήγη καιρίως και έλαβε διά μέσου των όρέων τήν προς τó χωριόν άγουςαν διακινδυνεύων τήν ιδίαν του κεφαλήν, όπως παραστή κατά τάς τελευταίας στιγμάς του γεννήτορός του.

Και ήδη καθεσθεις επί του μεμακρυσμένου έκείνου λόφου περιέμενε νά νυκτώση όπως εισέλθη εις τó χωριόν, ότε δε αί σκιαί έμηκύνθησαν έξηκολούθησε τήν πορείαν του σιωπηλός ως φάσμα.

Ημίσειαν ώραν μετά ταύτα εύρίσκετο πρό του πατρικού οίκου, ένθα εισήλθε, προχώρησε δε προς τó μόνον φωτισμένον δωμάτιον.

Είδε τόν πατέρα του επί τής κλίνης, ώχρόν, καταβεβλημένον με τήν κόμην χιονόλευκον έκ των δοκιμασιών ως ύπέστη, παρ' αύτώ δε νήθουσαν τήν γηραιάν Σταυρούλαν τήν τροφόν του. ήτις είχεν αναθρέψει αύτόν και τήν αδελφήν του.

Η γραία αντιληφθεΐσα τήν παρουσίαν του, ήγέρθη κατάπληκτος και έμεινε ως απολιθωμένη, όποτε δε έλεεινος τή έτεινε τάς άγκάλας, τόν ήσπάσθη όλολύζουσα:

—Νάσο, παιδί μου...

Ο γέρον εξήπνησε και παρετήρησε τόν υίόν του. Τρόμος σπασμωδικός τόν κατέλαβεν έκ τής συγκινήσεως και με φωνήν αύστηράν και μελαγχολικην είπε:

—Τί θέλεις έδώ σύ; Πώς έτόλμησες νά έλθης σ' αύτό τó σπήτι, πού τó σκέπασαν με ντροπή και καταφρόνια τά δικά σου έργα; Φύγε!

—Πατέρα έψιθύρισεν ό νέος, πατέρα μου, μήν είσαι τόσον σκληρός σύ πού γνωρίζεις καλά τήν αίτία πού με έφερε σ' αύτή τή θέσι. Έμαθα πώς είσαι άρρωστος κ' έπέρασα τόσα λαγκάδια τόσα άγρια βουνά για νάρθω νά σε δω και σύ... με διώχνεις;

—Ηλθες νά δής τó γονίό σου, ε; Εκείνον πού έλο τó χωριό τόν όνομάζει σήμερα πατέρα του αρχιληστή, πού τόν αποφεύγουν και οι καλλίτεροι του φίλοι. Αχ! πρέπει νάχης παιδιά για νά καταλάβης τόν πόνο πού νοιώθει ένας πατέρας όταν δει τó παιδί του σε τέτοια θέσι!

Και έκλαιεν ό γέρον καθώς και ή γηραιά Σταυρούλα.

Ο νέος όστατο σκεπτικός, περιφέρων τούς ώραιους καστανούς όφθαλμούς του έν τώ δωματίφ εκείνω ένθα, έκαστον άντικείμενον τώ έφερε μίαν γλυκειαν άνάμνησιν. Είδε τήν εικόνα του Χριστού, πρό τής όποιας όταν ήτο παιδίον γονυπετής μετά τής αδελφής του προσήυχετο, έπειτα τήν προσφιλή έστίαν παρά τήν πυράν τής όποιας τάς έσπέρας του χειμώνας ήκουε τόσα εύμορφα παραμύθια από τó στόμα τής τροφού. παρετήρησε τήν κιθάραν του, άνηρητημένην εις

τόν τοίχον, εις τάς χορδάς τής όποιας τοςάκις έτόνισεν άσμα χαρμόσυνον.

Πρό των μαγευτικών τούτων εικόνων του παρελθόντος βίου του—του άθώου και άφελους, έδάκρυτεν ότε ή φωνή του πατρός του τόν άφύπνισε.

—Λίγο γάλα, είπεν ό γέρον προς τήν τροφόν.

Ερριψε εκείνη άπελπι βλέμμα προς τó κενόν άγγειον και έψιθύρισε.

—Δέν έμεινε πειά! Αλλοίμονο! Κανείς δεν θέλει νά μου δώση χωρίς λεπτά. Πρέπει νά πωλήσω πάλι κάτι από τó σπήτι...

Ο νέος παρενέβη και εξέτεινε τó βαλάντιόν του.

Τό βλέμμα του πατρός άπήστραψε.

—Μή, εκραύγασε δι' όλης τής δυνάμεως τής φωνής του, μή πάρης αύτά τά κατηραμένα χρήματα τής άτιμίας, Προτιμώ ν' άποθάνω από τή πείνα παρά ν' αγοράσω τι με' αύτά! Ισως είνε βαμμένα με' αίμα!

—Οχι πατέρα! είπεν ίκετευτικώς ό νέος, δεν έχυσα ακόμη αίμα παρά μόνον εκείνου πού ρήμοξε τó σπήτι μας και μάς έφερε σ' αύτή τή θέσι!...

—Εστω... δε θέλω όμως τó χρήμα τής κλεψιάς! Μακρυνά!...

Η ώραία μορφή του υιού έβάφη με χρώμα έρυθρόν και έν τή άπληκτισμένη διανοία του, παράτολμος σκέψις άφοσιώσεως έγεννήθη, Ερριψεν επί των ώμών του μακρόν μανδύαν, εκάλυψε τήν κεφαλήν μέχρι των όφθαλμών διά πλατυγύρου πίλου και λαβών πην κιθάραν έξήλθε βιαίως και έπορεύθη εις τó μόνον του χωριού καφενεϊον.

Προφασισθείς ότι ήτο πτωχός και ξένος εξήτησε τήν άδειαν νά ψάλλη, τυχών δε αύτης ήρχισε διά φωνής γλυκειάς νά ψάλλη μετά περιπαθείς τó ακόλουθον άσμα:

Σ' άφίνω γειά! Σε έρημα βουνά θ' άναχωρήσω
Ελα αγάπη μου τρελλή,
Δός μου τó ύστερο φιλί!
Δε θα γυρίσω πίσω!

Στά κορφοβούνια μόνη μου πάρηγοριά θε νάχω
Τά λιγυρόφωνα πουλιά
του θρνιου τή βραχνή λαλιά
Τό χιονισμένο βράχο!

Καιτό φεγγάρι αν τó δής ποτέ σου θολωμένο,
Κλάψε με, κείνη τή στιγμή
Θάναί τó δόλιο μου κορμί
Νεκρό και παγωμένο...

Αχ! τότε σέ παρακαλώ για χάρι μου να κάνης
 Για τή δ.κή μου τή ψυχή,
 Στην Παναγιά μιὰ προσευχή...
 Σ' αφίνω γειά...Με χάνεις...

Όταν έτελείωσεν, όλοι έχειροκρότησαν, αυτός
 δέ ήγγέρθη και έτεινε τήν χείρα ευχαριστών έκαστον
 δια τὰ κερμάτια άτινα τώ έδιδεν.

Η καρδιά του έσπαράσσετο διότι μεταξύ
 των θαμώνων ανεγνώρισε και τινας παιδικούς
 φίλους του. Αίφνης ένθυμήθη ότι ο πατήρ του
 περιέμενε και άπηλθεν, αγοράσας δέ όλίγον γάλα
 έπέστρεψεν εις τόν οίκόν του.

Όταν είσήλθεν, ο γέρων έψυχορράγει. Επλησίασε
 εις τήν κλίνην και έθετο εις τὰ ψυχρά του
 πατρός χείλην όλίγας σταγόνας γάλακτος κλαίων.

— Πιέ πατέρα, είπε, τó γάλα αυτό τó ή-

γόρασα με κίνδυνον τής κεφαλής μου...

Εις τούς ύελώδεις όφθαλμούς του ψυχορράγοντος
 ανεφάνη φλόξ ζωής. Ήγειρε τήν χείρα και
 θέσας αυτήν επί τής ώραίας κεφαλής του νεανίου
 έψιθύρισε :

— Τήν ευχήν μου... και έξεψύχισεν.

— Ευχαριστώ, ευχαιστώ, ώλόλυζεν άσπάζομενος
 επανειλημμένως τόν νεκρόν.

— Τώρα, πατέρα ύγίαινε, τó μόνο μέρος που
 ή άγαπώ μέσα στο χωριό θά ναι τó νεκροταφείο.
 Σ' αφίνω γειά καλή μου Σταυρούλα..

Και στενάζων εκ βάθους καρδιάς ανεφώνησε.

— Αχ! Κατηραμένος να είν' εκείνος που
 ρήμαξε τó σπῆτι μας...

Και έξηφανίσθη εις τó σκότος τής νυκτός.

Σμύνη. ΣΥΛΒΙΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΣΕ...

Καθώς τὰ κύματα ξεσχίζουν
 Τή θάλασσα μέσ τήν καρδιά,
 Και μέ μανία τήν βρίζουν
 Και τήν δαγκάνουν μ' άπονιά.

**

Ετσι σπαράξεις τήν ψυχή μου!
 Μ' ανάβεις φοβερή φωτειά.
 Και μου μαραίνεις τή ζωή μου
 Μέ τή σκληρή σου τήν καρδιά.

Ο ΠΟΘΟΣ ΜΟΥ

Άνέβα 'στὰ Ουράνια ψυχή μου,
 Πέταξε 'στην Άθανασία.
 Μου είνε βάρος ή ζωή μου,
 Δέν με πονεί καμμιά καρδιά.

**

Μόνο τó φώς τής άληθείας,
 Τó φώς άγγέλων ουρανίων,
 Λάμπει έν μέσφ τής ευδίας
 Εις τόν Άθάνατον τόν βίον.

Έκει ποθώ να τραγουδήσω
 Στους κόσμους τής κρηγοριάς
 Και ήσυχίαν να ζητήσω
 Τής άτυχοῦς μου τής καρδιάς.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ

Πουλι κατάμονο ξηνητεμένο
 Σε δάσει τρέχω και έρημιές.
 Είμαι πανέρημο, δυστυχιμένο,
 Σε κόσμο άπονο, χωρίς καρδιές.

**

Σ' όποιο χαμόκλαδο πάω να καθίσω,
 Άγγίλα βρίσκω, άσπλαγχνικά!
 Θέλω τόν πόνο μου να τραγουδήσω,
 Μά βρίσκω όλόγυρα τήν άπονιά.

**

Και κλαίω τάμοιρο τή μοναξιά μου,
 Τή δυστυχιά μου, ήν άπονιά,
 Ποτάμι τρέχουνε τὰ δάκρυά μου,
 Σαυτή τήν άσπλαγχνή τή ξηνητεία.

Μαρίνος Κουτούβαλης.

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΙΒΑΝ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ

(Εκ των του Δ. Λουμαδέφσκη)

... Τί περίεργος... τί περίεργος!.. τέτοιον
 περίεργον άνθρωπο, μά τήν άλήθεια δέν είδα στη
 ζωή μου.

Όύτω πως έπεράτου ή οικοδέσποινά μου τήν
 επί των κατοικούντων τó οικημά μας φλύαρον κρί-
 σιν της, αι τελευταίαι λέξεις τής όποιας άφώ-
 ρων τήν γείτονά μου και έν οικιαστήν της Ιβάν
 Πετρόβιτε.

— Τί συμβαίνει;... ήρώτησα.

— Τίποτε δέν είνε... αλλά παρὰ πολὺ περίεργος
 άνθρωπος... Κυτάξατε, παραδείγματος χάριν,
 τούς άλλους νέους, τούς νέους υπαλλήλους· καθ'
 ένας φροντίζει για τó συμφέρο του, καθ' ένας
 προσπαθει να βάλη στο χέρι όποιονδήποτε, ένφ'
 αυτός ο Ιβάν Πετρόβιτε ούτε προσοχή θέλει να
 δώση 'ς αυτά. «Γιατί, λέγει, να επιθυμήσω τὰ
 ξένα, αφού με άκοῦν τὰ δικά μου;» Και τί μισθό
 θαρρείτε πως πέρνει;... δέκα ρούβλια... τριάντα
 δραχμάς τόν μήνα!...

— Αί, καλά, και πως ζῆ;...

— Πώς ζῆ;... αυτό είνε ίσα ίσα τó περίεργο,
 που ζῆ σχεδόν, μπορεί να 'πῆ κανείς, ευχαριστη-
 μένος. Είν' άλήθεια πως δέν προγευματίζει, είδὲ
 μή όλα τὰ άλλα τὰ έχει· ούτε τó τσάι· ούτε τó
 καφεδάκι, άλλ' ούτε και τὰ φορέματά του λεί-
 πουν, όλα τὰ έχει. Είνε πάντοτε καθαρός, μάλι-
 στο φορεῖ και γάντια, εις τó θέατρο πηγαίνει δυό
 φορές τόν μήνα, στο λουτρό πλύνεται κάθε Σάβ-
 βατο και καπνίζει και έξ σιγάρα τήν ήμέρα.

— Και διατί τάχα εῖ;...

— Αυτό περὶ είνε κανόνισμένο· γιατί 'ς αυτόν
 και τó ένα καπίκι έχει τόν λογαριασμό του. Άν
 πῆς δέ για χρέος ούτε λεπτό δανείζεται ποτε. Τόν
 έρωτας καμμιά φορά, πως εἰμπορεί και τὰ κατα-
 φέρνει· κ' εκείνος χαμογελώντας : «δέν εἰμπορώ,
 λέγει, να κάμω άλλοιως παρὰ να τὰ καταφέρω,
 γιατί όταν εγώ δέν θά έχω να φάγω και να ντυ-
 θώ—πρέπει ή να σκοτωθώ ή να χρεώθω».

Άνθρωπος όστις θεωρεῖ συνώνυμα «τó αυτοκτο-
 νεῖν και χρεοῦσθαι», δέν δύναται ή να έλκύση τήν
 προσοχήν εκάστου. Απεφάσισα να γνωρίσω τόν Ιβάν
 Πετρόβιτε και μετά μίαν εβδομάδα εγένεθη σχε-
 δόν φίλοι.

Είχε τήν κόμην βαθέως κεκαρμένην, άνάστημά
 δέ μέτριον. Ων εκ φύσεως όλίγον τι μισάνθρωπος
 και ήκιστα κωικωικός, ήνοιγε τήν καρδιάν του
 εκτός ούτου ούτε μίαν λέξιν ούτε μίαν πράξιν ούτε
 μίαν ήρωήν ούτε μίαν ήρωίδα ούτε μίαν ήρωίδα

πρός εκείνον μόνον, όν ή μοῖρα έθετε μετ' αυτού
 εις άμεσον ούτως είπειν σχέσιν.

Εκ των πρώτων έτι ήμερών τής μετά του Ιβάν
 Πετρόβιτε γνωριμίας μου, έθαύμασα τόσον δια τόν
 πρωτότυπον αυτού οικιακόν βίον, όσον και δια τήν
 εκκεντρικότητα, μεθ' ής έθεώρει τὰ πράγματα.
 Ητο εις ύψιστον σημείον πρακτικός άνθρωπος.
 Λαμβάνων μισθοδοσίαν, ήτις δι' άλλον, ούτε δι'
 ύποδήματα και πλῆσιν των ένδυμάτων θά επήρ-
 κει, και ουδεμίαν έχων γγῶσιν ο γείτων μου του
 πως είνε δυνατόν να κάμη κανείς χρέη, εγνώριζε
 να ζῆ, κατὰ τήν ιδίαν του εκφρασιν «ευχαριστη-
 μένα». Πρόδηλον ότι ή ευχαριστήσις του δυσκόλως
 έξεπληροῦτο, πάσας δέ τὰς τήν οικοδέσποιναν συ-
 νήθως επιβαρυνούσας οικιακάς εργασίας ύφειλε να
 εκπληροῖ ο ίδιος· άλλ' ή ένασχόλησις αυτή ουδέ-
 λως φαίνεται δυσχερήςται αυτόν· τούναντίον μετ'
 ιδιαιτούσης στοργῆς έπλυνε και ελείαινε τὰς τρα-
 χηλείας του, έπλεκεν, έπεσκεύαζε και μάλιστα
 έρραπτεν εξαίρέτους επενδύτας.

Αν ήκουον ότι ο γείτων μου έπέστρεψεν εκ τής
 εργασίας του, ήδυνάμην ν' άνάψω τó σιγάρον μου,
 να εισέλθω παρ' αυτώ και ν' άγοίξω όμιλίαν.

Ο Ιβάν Πετρόβιτε συνεστέλλετο.

— Α, με συγχωρείτε!... με ήύρατε εις τó νοι-
 κοκυριό μου... Τί να κάμω, είμαι άνθρωπος με πε-
 ριωρισμένα μέσα, και αναγκάζομαι μόνος μου να...
 Με συγχωρείτε...

Άλλοτε—ενα ήδη μήνα μετά τήν πρώτην γνω-
 ριμίαν μας—εῦρον τόν Ιβάν Πετρόβιτε καταγινό-
 μενον εις τήν πεζοτέραν ένασχόλησιν : είχε τὰς
 χειρίδας άνεσηκωμένας και έπλυνεν εντός μεγάλης
 λεκάνης τὰ άγγεία του τείου.

— Α, συγγνώμην... καταγίνομαι εις τó νοικοκυ-
 ρίό μου, ξερετε, είπε προσβληθείς κάπως.

— Τίποτε, τίποτε· ήλθον να σας πιάσκαλέσω
 να ήλθητε να πιούμεν μαζί τó τσάι.

— Μετά μεγάλης ευχαριστήσεως...

— Θα λάβητε όμως τόν κόπον να τó κενώσητε
 ο ίδιος, είπον όταν εισήλθαιμεν παρ' έμού και εκά-
 θησαμεν παρὰ τó σαμβάριον.

— Μετά μεγάλης μου ευχαριστήσεως... καθώς
 βλέπω, δέν σας άρέσει ή νοικοκυροσύνην· δέν θά
 εκάμνατε άσχημα να νοικοκυρευθήτε, άλήθεια...
 χέ-χέ-χέ! και...
 Αποτόνως καμῶν, ο Ιβάν Πετρόβιτε μετ' ιδία-
 κ' αυτοῦ καμῶν... καμῶν καμῶν καμῶν... καμῶν

ζούσης προθυμίας έφερε τόν λόγον επί τής υπανδρείας.

— Εγώ να υπανδρευθώ; ήρώτησα. Με περιπαίξετε άνηλεως, κλέ μου γείτον. Καί πώς είμπορώ να κάμω αυτό τό πράγμα, αφού έλλείπωσι τά προς τό ζήν θετικά και έπαρκή μέσα;

— Πώς; δέν θαρύνεσθε!... Τό μόνον εύκολον! είμπορώ να σας είπώ μάλιστα ότι ό πτωχός πρέπει να υπανδρευεται.

— Καλέ, τί λέγετε! Να σας είπώ, δέν είμαι τής αύτης γνώμης, και άν γίνω ποτέ πλούσιος θα νυμφευθώ άλλως θα σκεφθώ περί υπανδρείας ως περί πράγματος άνερίκτου.

Είς τήν λέξιν «πλούσιος», ό Ιβάν Πετρόβιτς απέθεσε τήν τειοδόχην, χωρίς μάλιστα να πληρώση τό ποτήριον.

— Πώς;... άνεφώνησεν, ατενήσας με διά τών άχρογλαυκών οφθαλμών του, ώστε δηλαδή έπιθυμείτε να γίνητε πλούσιος;

Η έρώτησις αύτη έγένητο διά τοιούτου χλευαστικού τόνου, ως άν είπον αύτῶ, ότι θα κρεμασθώ.

— Δικτί σας φαίνεται περίεργον; ήρώτησα.

— Πώς να μή μου φαγή περίεργον!... Αν μου έλέγετε ότι έπιθυμείτε να γείνετε εύτυχής μάλιστα! αλλά σας μου λέγετε όλως διόλου τό εναντίον— με συγχωρείτε... Μάθετε ότι όπου είνε πλούσιος εκεί λείπει ή εύτυχία.

— Ωστε, καθ' ύμεις, ό πλούσιος είνε χίμαιρα;...

— Δηλαδή, πώς να σας τό είπώ... υπάρχουν διάφοροι άνθρωποι... παραδείγματος χάριν, μόνον ένας έλαφομούαλος άνθρωπος έχει ανάγκην πλούτου, διά να κάμη δηλαδή τόν μεγάλο, άλλ' ένας καθώς πρέπει, άνθρωπος τής καρδιάς, ούτε τ' άμάξια ούτε τά χωσουστόλιστα παλάτια τών πλουσιών γυρίζει να ιδή. Αυτό είνε.

— Εγώ πάλιν νομίζω ότι και εις σας τόν ίδιον δέν άπαρέσκουν αυτά...

— Είς έμέ;... Ο Θεός να με φυλάξη;...

— Δικτί;

— Να σας πω τί τρέχει... άν έγνώριζα να έκφράσω ό,τι έχω μέσα στην καρδιά μου, θα σας έλεγα... εγώ φρονώ ότι όλα αυτά τ' άμάξια και οι πολυέλαιοι είνε τό ίδιο με τίποτε. Επειτα, όταν είνε κανείς πλούσιος δέν είμπορεί ούτε φιλίαν να συνάψη, ούτε να 'πνδρευθή...

— Πώς τούτο;...

— Διότι, άν εγώ, παραδείγματος χάριν, είμαι πτωχός, έρχεται όμως και μ' εύρίσκει ένας καλός άνθρωπος και περνά μαζί μου τήν ώρα και θα είπῃ ότι είνε φίλος μου. Μπορώ να κοιμώμυ τήν νύκτα μου ήσυχος, διότι γνωρίζω ότι είνε φίλος μου και όχι κανέναν πινακογλύφτης και κόλακχά. Καί διά τας γυναίκας τό ίδιον έχω να είπώ. Αν εγώ, παραδείγματος χάριν, είμαι πλούσιος και σκορπώ χρήματα σε καμμά τέτοια Καρλόττα ή

Ιουλία, φώς φανερόν, ότι αύτη θα κρεμασθῆ, με συγχωρείτε, στό λαμό μου και θα ζητεί να με πείση, ότι δέν είμπορεί να ζήση χωρίς έμέ, κ' εγώ' εζ' αίτίας αύτης τής αγάπης της δέν θα είμαι ήσυχος! Λόγια!... Δέν σε θέλω να έρχεσαι με άμάξι και να μου λέγης, ότι με αγαπάς: όχι! Περιπάτησε μια ώρα δρόμο και έλα να με ιδής, έμένα τόν πτωχό, ως ήνε και τά υποδήματά σου φθαμένα. Τότε θα σε πιστεύσω, τότε θα είμαι ήσυχος και εύτυχής... Αυτό είνε!...

Ο γείτων μου επί μάλλον ένεψυχούτο. Εγώ έσίγων και ήκουον

— Αμέ πώς; Καί βέβαια!... εξηκολούθησε χωρίς να προσέχη εις ό,τι έσκόπουν να τῶ είπω: ποιος θα μου αποδείξη ότι αύτη αγαπά έμέ και όχι τά χρήματά μου;... Όταν δέν αγαπά, τό ίδιον είνε έρωμένη ή σύζυγος; Αν τυχόν είσαι πλούσιος, σπάνιον να εύρεθῆ γυναικα να μη σε θελήση, αλλά τι να τήν κάμω εγώ τήν κόρην έκείνην, αφού δέν ήξεύρω άν με αγαπά; Αν παραδείγματος χάριν, μ' όλην τήν όρφάνειαν και τήν φτώχεια μου, με θελήση καμιά κόρη τότε άμφιβολία δέν υπάρχει, ότι με αγαπά αφού άποφασίζει να υπομείνη μαζί μου τά βάσανα.

— Καί σεις, συγνώμην διά τήν άκαιρον έρώτησιν, σκοπεύετε να νυμφευθῆτε;...

— Πώς όχι;... Κατά τόν μισθόν τόν όποιον εγώ πέρνω, είνε δύσκολον να ζήση κανείς μόνος.

— Ωστε θέλετε να νυμφευθῆτε, όπως δήποτε, πλουσιάν αναλόγως νύμφην;...

— Ο Θεός να με φυλάξη! Ούτε ν' αγοράσω άγάπην ούτε τήν ιδικήν μου σκοπεύω να πωλήσω!.. Κατά τήν γνώμην μου, τό κρέας είμπορεί ν' αγοράση κανείς και είτε να είμπορεί να αγοράζη πάντοτε, ή αγάπη όμως ή και ή γυναικα έστω, να σου είπώ, δέν είνε κρέας.

Καταλήζας εις τό έμβριθές τούτο συμπέρασμα ό Ιβάν Πετρόβιτς, έπτυσσε μάλιστα μετ' άποστροφής: ώστε ή συνένωσις τών γνωμών περί τής αγάπης και του ταπεινού μετάλλου, έγκίνητο εις τόν τίμιον τούτον άνθρωπον άποτρόπαιος.

— Καί νομίζετε ίσως, είπον, ότι ό έγγαμος με τά μέσα ταύτα είνε εύχερέστερον να ζήση παρά ό άγαμος;...

— Χωρίς άλλο! άπεκρίθη ό έκκεντρικός γείτων μου. Αλλά καθέννας όπως θέλει πάλιν. Μερικοί, χάριν τής νέας γυναικός των κάμουν χρέη. Όταν όμως ζή κανείς με λογαρισμό, πώς είμπορεί ό άγαμος να ζήση καλλίτερα από τόν έγγαμον!... Δέν υπάρχει διαφορά όταν άντι μιά, κεφαλῆς και δύο χεριών, δουλεύουν δύο κεφαλαί και τέσσαρα χέρια;! Όταν μια γυναίκα με περιωρισμένα μέσα, καθεται εξαπλωμένη και δέν έχει τίν νοῦ τής εις άλλο παρά εις τά λούσα, και βλέπει πώς ό άνδρας

της με ιδρωτα και αίμα κερδίζει τό ψωμί—αί, αύτη περά δέν είνε γυναίκα αλλά τέρας. Όταν όμως ή γυναίκα αγαπά τόν άνδρα της, να είσθε βέβαιος ότι πάντοτε σχεδόν οι δύο θα ζήσουν φηνότερα.

— Παράδοξον, εγώ δέν τό ήκουσα ποτέ αύτό τό πράγμα.

— Πιστεύσατέ μου. Εγώ, μ' όλη μου τή φτώχεια, ζω με λογαριασμόν γνωρίζω τήν αξίαν του καθένος πράγματος και είμπορώ να έχω ιδέαν περί νοικοκυριού. Ιδού, λόγου χάριν: ή κατοικία όσον στοιχίζει διά τόν ένα στοιχίζει και διά τούς δύο. Τώρα—ξύλα, κηρία και τά λοιπά—τό ίδιον ποσόν θα χρειασθῆ κανείς: τσάι, τό ίδιον. Η κυριότερα διαφορά είνε μόνον εις τήν τρυσήν. Αλλ' ως υποθέσωμεν διαφοράν πέντε ρουβλίων, άλλ' ή γυναίκα από εργόχειρα χωρίς να κοιπάση, είμπορεί να κερδίση δώδεκα ρούβλια κατά μήνα. Τώρα, ως υποθέσωμεν, εγώ ήλθα από τήν εργασίαν θα έργασθώ: θα καθαρίσω να πλύνω, θα συγυρίσω, θα βράσω και όταν ή γυναίκα κάμνη μόνη της αυτάς τας εργασίας, έχω ακόμη 5 ώρας τό ήμερονύκτιον εις τήν διάθεσί μου, και αυτάς τας πέντε ώρας δύναμαι να τας χρησιμοποιήσω εις αντιγραφάς, και απ' αύτην τήν εργασίαν να κερδίζω τήν ήμέραν έως 7 γρίβνας (2 δρ.) Όσον δέ διά τά φορέματα, άλλη γυναικα είμπορεί να έχη και είκοσι και να περιπατηζή ξεσχισμένη! άλλη πάλιν, είμπορεί να είνε καθαρά και συγυρισμένη, και με δύο μόνον φορέματα. Ενωείτε;

Μόλις πέραν του μεσονυκτίου άπεχωρίσθη του γείτονός μου. Κατακλιθείς και σθέσας τό κηρίον επί μακρόν έτι άνεπώλουν τόν Ιβάν Πετρόβιτς.

Συχνάκις μετά ταύτα ή σολωμόντιος σοφία του φιλοσόφου γείτονός μου με άνεκαλεί εις σκέψεις. Εφ' όσον διετέλουν γείτων του Ιβάν Πετρόβιτς τσουττω μάλλον τόν έθαύμαζον. Τῶ όντι, ήτο αξιοπερίεργος εις τό είδος του ανθρώπου. Ας είπούμεν να λαμβάνη κανείς κατά μήνα μισθόν 10 ρούβλια, και να μη άποθηήσκη τής πείνης—δέν είνε δα και τίποτε μεγάλο πράγμα: πόσοι χιλιάδες ανθρώπων ζοῦν με όλιγώτερα... αλλά να δύναται, μ' όλην αύτην τήν δυστυχίαν, να μη μεμψιμοιρη κατά τής τύχης, να μη δανείζηται ούτε έν καπήμιον, και κατά τό διάστημα δώδεκα έτών να οικονομη κατά μήνα ανά έν ρούβλιον διά τας κακαίς ήμέραις—πρός τούτο πρέπει να είνε κανείς Ιβάν Πετρόβιτς. Νοείται ότι τήν άγωνίαν τής συναισθήσεως τών στερήσεων, ώφειλεν ό γείτων μου εις τήν έκτακτον πρακτικότητα και ακρίθειάν του, ουχι τήν ακρίθειαν εκείνην, ήτις είνε συνέπεια ταπεινής φιλοκερδείας άλλά σώφρονος και εύγενούς, άπορρεούσης εζ' αύτης τής ανάγκης.

Αν σπάνιός τις επισκέπτης έπινε παρά τῶ μολάζοντι γείτονί μου δύο ποτήρια τείου και εκάπνι-

ζε δύο παπυρός (σιγάρα), ήτο βεβαιότατον ότι ό γείτων οῦτος τήν επάκρυον θα έπινε δύο ποτήρια όλιγώτερα του συνήθους, και θα εκάπνιζεν άντι τών τακτικών εζ', τέσσαρα παπυρός, αναπληρών οὔτω διά τής ιδίας στερήσεως τήν τυχαίαν εις τας οικονομίας του σπατάλην. Καί μ' όλα ταύτα, μ' όλην τήν ανάγκην τής θελοθυσίας, εις ήν υπεβάλλετο, ό Ιβάν Πετρόβιτς ήτο τό πρότυπον εύθυμίας, καιτοι περιστάσεις προς τούτο λίαν σπανίως παρουσιάζοντο, ένεκα τής άκρας προς τήν κοινωνίαν άδιαφορίας του. Η άδιαφορία αύτη εξετεινετο μέχρι τσουτού βαθμού, ώστε και αυτοί μάλιστα οι συγγενείς του Ιβάν Πετρόβιτς, διεσπαρμένοι εις πάσαν γωνίαν τής Πετροπόλεως, μόλις ήδύναντο να εικάσωσιν ότι υπάρχει ό παραδοξος οῦτος άνθρωπος εις τόν κόσμον. Μετά θάρρους δύναμαι να είπω ότι ήμην εκ τών όλιγίστων, οτινες έτυχον τής ειλικρινείας και εμπιστοσύνης του Ιβάν Πετρόβιτς, άνδρος εκ φύσεως συνεσταλμένου και κρυψίνου.

Επελθόντος του έκρος σπανιώτατα ήδη έβλεπον τόν γείτονά μου, οστις έχάνετο ένίοτε επί όλοκλήρους ήμέρας. Η οικοδεσποινά μου μάλιστα, καιτοι έχουσα τήν συνήθειαν να θυμαζή δια κάθε πράγμα, κατείχετο υπό μεγίστης άπορίας διά τας συχνάς άπουσίας του Ιβάν Πετρόβιτς.

— Πώς σας φαίνεται! Καλέ είδες τόν τόν φίλον;!... Έλεγεν εισερχομένη δι' ύπόθεσί τινα παρ' έμού, και πολυσημάντως κινούσα τήν κεφαλήν.

— Τί τρέχει;... ήρώτων.

— Πώς, τί τρέχει; σήμερα όλημέρα οὔτ' επάτησε τό πόδι του εδῶ. Από τήν ύπηρεσία του κάπου θα πήγε ίσα.

— Πιθανόν να τόν προσεκάλεσε κανείς, λέγω εγώ, άλλ' ένθυμήθην άμέσως ότι ό γείτων μου ουδένα γνώριμον είχε.

— Να τίν προσκαλέσού;... και ποιός είν' εκείνος που θα τόν προσκαλέση; Θε' μου συχωρέσε μου! όχι που δέν τόν προσκαλεί κανείς, αλλά κ' εκείνος δέν είνε τέτοιος που να δέση γνωριμίας, γιατί, άν πηγαίνης σε πρόσκλησι, πρέπει να προσκαλέσης και σύ, κι' αυτός που θα δεχθῆ, πώς θα φιλέψη. Επειτα—να τά λέμε και να μη χολιοῦμε—είνε κομματάκι σφιχτός ό εύλογημένος. Τό πιστεύετε; απ' ότου έγγενήθη σ' άμάξι δέν εκάθισε!...Μά τό Θεό δέν εκάθισε!...Τί τό θέλω, λέει, τ' άμάξι. ό Θεός μας έδωσε πόδια. Κ' είνε τόσο γερός στό δρόμο, που σκατίζει κανείς! Τή Σαρακοστή είχα πάγη μαζί του στην αγορά. Περνομε τόν δρόμο...

— Καί που, νομίζετε, να χάνεται ό Ιβάν Πετρόβιτς; ήρώτησα, σπεύσας ν' αναχαίτισω τόν χειμαρρον τής εύγλωττίας, έτοιμον να εκχειλίση εκ του στόματος τής οικοδεσποίνης μου.

Η παιδιά της θάλασσας παρ' αρχαίους.

βανεν ως σύζυγον θά τῷ ἐφείρετο πάντοτε με τὴν ὑπεροχὴν γυναικὸς ἣτις ἐγνώριζεν εἰς ἡλικίαν ἐπτὰ ἐτῶν νὰ παίζη τὴν ὀμβρέλλαν, ἐνῶ ἐκεῖνος εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη εἰ μὴ νὰ σχίζη τὰς περισκελίδας του.

Ἡ Λιλὴ ἤρξατο νὰ περιπατῆ ἀφοῦ διηυθέτησεν ἐπιτηδείως τὰς πτωχὰς τοῦ ἡμιφορείου της.

Παρατηρήσατε, ἐπανελάβε αὐτὴν τὴν εὐήθη κόρην με τὰ λευκὰ ἢ ὁποῖα κάθεται ἐκεῖ κάτω ὅλως διόλου μόνη, Προχθὲς μοῦ ἐμύνησεν ἐὰν ἤθελον νὰ μοῦ παρουσιασθῆ. Φαντασθῆτε ἀγαπητῆ μου μία κόρη μικροῦ ὑπαλλήλου· δὲν πρέπει τις νὰ ὑποβιάζῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του.

Ἡ Λιλὴ ἔκαμε μορφομοὶν ὑβρισθείσης πριγκιπίσσης.

Ἡ φίλη της ὀριστικῶς ἐταπεινώθη· δὲν εἶχεν ἀλεξήλιον, καὶ οὐδεμίαν τῆ ἐζήτησε τὴν εὐνοίαν ὅπως τῆ παρουσιασθῆ.

Ὡχρία ὡς γυνὴ ἣτις παρίσταται εἰς τὸν θρίκμβον ἀντιπάλου. Διεπέρασε τὸν βραχίονα πέριξ τῆς ὀσφύος τῆς Λιλῆς, προσπαθοῦσα νὰ τσλακώσῃ εἰς τὰ ὀπισθεν τὸ ἐνδυμα χωρὶς νὰ φανῆ. Καὶ ἐν τούτοις, τῆ ἐμειδίει, ἀφίνουσα νὰ φκίνονται θελκτικῶς οἱ μικροὶ καὶ ζεστοὶ ὀδόντες, ὅτινες ὁμῶς ἦσαν ἔτοιμοι νὰ δαγκάσωσιν.

Ἐνῶ ἀπεμακρύνοντο τῶν μητέρων των, ἀντελήφθησαν τέλος ὅτι τὰς παρετήρουν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης κατέστησαν πλέον ἐπιτετηδευμένοι· μετεχειρίσθησαν φιλαρεσκείας δεσποινίδων αἰτινες θέλουσι νὰ φανῶσι ἀξίαι καὶ νὰ κροτήσωσι τὴν προσαχὴν. Εἷς κύριος ἦτο ἐκεῖ ὅστις τὰς ἐθεώρει.

Αἱ κόραι τῆς Εὐκας, ὁ διάβολος σὰς παρακινεῖ ἀπὸ τὸ λίκνον!

Ἐπειτα, ἐξεργάγησαν εἰς γέλωτα. Κάποιο λεπτομερὲς σημεῖον τῆς περιβολῆς μου θὰ τὰς ἐξέπληξε· θὰ ἐφάνη εἰς αὐτὰς πολὺ κωμικόν, ὁ πῆλός μου, ἀναμφιβόλως τὸ σχῆμα τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι πλέον τοῦ συρμού.

Ἐγέλων εἰς βάρος μου· με ἐχλεύαζον, τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν χειλέων, συγκρατοῦσαι τοὺς μαργαρίτας τοῦ γέλωτός των, ὡς κάμνουν αἱ κυρίαί εἰς τὰ salons.

Ἐφθασα εἰς τὸ σημεῖον νὰ ἐντραπῶ, νὰ ἐρυθριάσω, νὰ μὴ γνωρίζω πλέον τί νὰ κάμω με τὸ πρόσωπόν μου.

Καὶ ἔφυγα, ἐγκταλείπων τὴν θέσιν εἰς τοὺς δύο μικροὺς ἐκεῖνους ἀγγέλους, οἵτινες εἶχον εὐθυμίας καὶ βλέμματα τελειωμένων γυναικῶν.

Emile Zola.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟΥ "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ"

Πάλιν νέα θύματα ἔχει ἡ μανία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς κατάρκτησιν τοῦ ἀέρος. Πάλιν τὸ ἀκαταδάμκστον στοιχεῖον ἐκδικεῖται. Προχθὲς εἶχομεν τρομερὰν καταστροφὴν ἀεροπλάνου, σήμερον ἀγγέλλεται τρομερὰ καταστροφὴ τοῦ Γαλλικοῦ πηδαλιουχομένου στρατιωτικοῦ ἀεροστάτου „Δημοκρατία“.

Τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου 12 Σεπτεμβρίου ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Ροζιέρ. Τούτου ἐπέβαινον τέσσαρα ἄτομα ὁ λοχαγὸς Μαρσάλ, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Σωρὲ καὶ οἱ βοηθοὶ των Ρενζάν καὶ Ραοῦ.

Ἡ ἀναχώρησις ἐγένετο ἐπιτυχεστάτη με ὠρκιώτατον καιρὸν. Ἀλλὰ φθάσαν εἰς Μεδὴν τὸ πηδαλιουχομένον ἤρξατο νὰ κλονίζεται. Φθάσαν δὲ εἰς ἀπόστασιν ὀκτὼ χιλιομέτρων τοῦ Μουλέν, μεταξὺ Τριβίλ καὶ Βιλνέβ ὑπέστη ἔκρηξιν.

Συνεπεία ταύτης, ὅπως ἀφηγοῦνται μερικοὶ αὐτόπται μάρτυρες, τὸ πηδαλιουχομένον ἔπεσε μεθ' ὀρμῆς καταπληκτικῆς ἀπὸ ὕψους τοῦλάχιστον ὀκτὼ μέτρων.

Ἡ λέμβος του προσκρούσασα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκομματιάσθη τελείως. Οἱ τέσσαρες ἀεροναῦται ἐφρονεύθησαν αὐτοστιγμῆι.

Ἡ καταστροφὴ ἐγένετο τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν περιῖπου.

Τὰ δύο στρατιωτικὰ αὐτοκίνητα τὰ ὁποῖα ἠκλούθουν τὸ ἀεροστάτον, ἔσπευσαν σχεδὸν ἀμέσως εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς. Ἡ λέμβος εὐρίσκετο συντριμμένη καὶ σκεπασμένη με τὸ ὕψωμα τοῦ ἀεροστάτου χρησιμεῖον ὡς σάβανον τῶν ἀτυχῶν ἀεροναυτῶν.

Τὸ πηδαλιουχομένον ἔπεσε πλησίον τοῦ πύργου τοῦ Ἀρζελέ, ἀνήκοντος εἰς τὸν μαρκήσιον Καβανέλ-Λαπαλί.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ πύργου ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν αὐτοῦ τοῦ μαρκησίου ἔπρεξεν ἀμέσως ὅπως παράσχη βοήθειαν. Ἀλλ' εὗρεν ὅλους νεκρούς.

Νεκρικὴ σιγὴ ἐβασίλευεν ἐντὸς τῆς λέμβου. Ὁ ὑπολοχαγὸς Πιζιέ, ὅστις κατέφθασε με τὸ στρατιωτικὸν αὐτοκίνητον ἐσήκωσε πρῶτος τὸ ὕψωμα

τοῦ ἀεροστάτου καὶ φρικῶδες θέαμα ἀπεκαλύφθη τότε. Εὐρίσκοντο τέσσαρα πτώματα σωριασμένα ἐκεῖ μέσα.

Ὁ λοχαγὸς Μαρσάλ ἐφαίνετο καθησμένος, οἱ ἄλλοι τρεῖς εὐρίσκοντο ὀπισθεν ἀπὸ αὐτὸν με μάτια διαπλατωμένα ἀπὸ τρόμον. Ὁ ὑπολοχαγὸς Σωρὲ εὐρίσκετο γυμνὸς ὀλίγον ἀπέξω ἀπὸ τὴν λέμβον τοῦ ἀεροστάτου.

Ἰατρός τις προστρέξας ἐβεβαίωσεν ὅτι κατὰ τὴν πτώσιν ὁ ὑπολοχαγὸς Σωρὲ ἔζη, ἀλλ' ἀπέθανεν ὀλίγα λεπτὰ κατόπιν. Οἱ ἄλλοι ἀπέθανον αὐτοστιγμῆι. Ὁ Σωρὲ εἶχε εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τῆς ὀσφύος μίαν βαθεῖαν πληγὴν. Τὸ πανταλόνι του ἦτο ξεσχισμένον.

Ὁ λοχαγὸς Μαρσάλ εἶχε συντετριμμένον τὸ κρανίον. Δὲν παρουσίαζεν ἄλλο φανερόν τραῦμα καὶ εὐρίσκετο ἐν καταστάσει τρόμου.

Οἱ δύο βοηθοὶ ἦσαν κυριλεκτικῶς συντριμμένοι κάτω ἀπὸ τὴν μηχανήν. Καὶ ἐχρειάσθη νὰ θγάλουν τὸν μηχανισμόν ὅπως κατορθώσουν νὰ τοὺς ἀποσπάσουν ἀπὸ ἐκεῖ.

Πλείστοι μαθόντες τὴν θλιβερὰν εἶδησιν προσέδραμον δι' αὐτοκινήτων εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐφθασε καὶ ὁ Νομάρχης.

Μὲ ἄμαξιν μετέφερον τὰ πτώματα εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἀρζελέ. Ἡ συγκίνησις καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν εἶνε βιβυτάτη.

Τὸ δυστύχημα ἐγένετο ἐξ ἀφορμῆς τοῦ δεξιῦ ἔλικος, ὁ ὁποῖος ἐξεθῶν ἀπὸ τὸν ἀξονά του ἐρρίφθη ἐναντίον τοῦ ὕψωματος τοῦ ἀεροστάτου, τὸ ἐτρέπησε καὶ ἐρρίφθη κατόπιν μεθ' ὀρμῆς εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν πενήκοντα μέτρων ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου. Ἡ σφαιρα τοῦ ἀεροστάτου τρυπηθεῖσα ἤρξατο κλονιζομένη, ἔχασε τὴν ἰσοροπίαν της καὶ ἐπέφερε τέλος τὸ τρομερὸν ἀποτέλεσμα.

Ὁ πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐξέφρασε τὰ συλλυπητήριά του εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν θυμάτων.

Ὁ πρωθυπουργὸς Μυριὰν μετέβη αὐτοπροσώπως εἰς τὸ μέρος ὅπου εὐρίσκοντο τὰ θύματα. Διὰ τοῦτο ἀμέσως ἀνεχώρησε διὰ τὸ Μουλέν, ἔστειλε δὲ τὸν ὑφυπουργὸν εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν θυμάτων ὁ-

ΜΙΑ ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

Τὸ Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Κ. Φ. Σκόκκου ἐφορτᾷ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα του ἐφέτος. Θὰ μᾶς παρουσιάσῃ μίαν πρωτοφανῆ ἐκπλήξιν. Οἱ οἱ ποιηταί, λογογράφοι, ἐπιστήμονες οἵτινες συνειργάσθησαν εἰς τὸ διάστημα 25 ἐτῶν διὰ τὸ μοναδικὸν αὐτὸ ἔργον θὰ παρελάσουν ἐφέτος εἰς τὰς 120 εἰκόνας τοῦ γραμματολογικοῦ λευκώματος τοῦ Ἡμερολογίου. Ὁ πανηγυρικὸς αὐτὸς τόμος τοῦ 1910 ὅστις θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου θὰ εἶνε ἓνα πρωτοφανές καὶ μοναδικὸν γεγονός διὰ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Θαῦμα ἐκδοτικῆς ἐπι πλουτελεστάτου χαρτου. Διακόσιαι εἰκόνες παραγγεληθεῖσαι ἐν Λειψία καὶ Παρισίοις. Βιβλιοδεσία ἀριστοτεχνική. Ὑψηλὴ πλουσία καὶ ἐκλεκτὴ ὀφειλομένη εἰς τοὺς καλλιτέρους λογοτέχνας τοῦ Πανελληνίου.

Θὰ γίνῃ ἀνάρπαστον.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Μία ὀτρυνὰ τῶν γραμμῶν σκαπανίς, μία συμπαθὴς ποιήτρια προετοιμάζει καὶ πάλιν ἐφέτος τὸ ἐτήσιον Ἡμερολόγιόν της τὸ ὅποιον τόσον εἶνε προσφιλές καὶ ἀπαραίτητον εἰς τὸ Πανελλήνιον. Ἡ δεσποινὴς Ελένη Σ. Σβορώνου ἀπὸ τὴν μυρωμένην πατρίδα της Σάμον μᾶς παρέχει μίαν ἐκπλήξιν

κατ' ἔτος μὲ τὸ Φιλολογικὸν Χρονογραφικὸν Γελοιογραφικὸν Ἡμερολόγιόν της τὸ ὅποιον ἀπεικονίζει ὅλην τὴν ζωὴν καὶ τὴν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ πανελληνίου.

Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἴδωμεν πάλιν τὸ ὄρατον χρυσόδετον βιβλίον νὰ κυκλοφορήσῃ εἰς ὅλας τὰς οἰκογενείας. Ἦνε ἀπαραίτητον στόλισμα πάσης οἰκογενειακῆς βιβλιοθήκης.

Φροντίσατε νὰ τὸ ἀγοράσητε ὄλοι καὶ ὄλαι.

ΝΕΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΦΕΜΙΝΑ

Ἀπὸ μίας ἤδη ἐβδομάδος ἤρξατο λειτουργοῦν τὸ νέον κέντρον Φεμινᾶ. Πληθὸς συσσωρεύεται καθ' ἑκάστην ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὴν εὐθυμον διασκέδασιν τοῦ Σκαῖτινγκ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὰς ὡραίας εἰκόνας τελείου κινηματογράφου. Τὸ κέντρον Φεμινᾶ εἶνε τὸ τελειότερον, εὐρύχωρον μὲ ὄλα τὰ διαμνηρίσματα θέλει προσελκύει καθ' ἑκάστην ὄλου τοὺς ἐραστὰς τοῦ Σκαῖτινγκ τοῦ τοσοῦτον ἀγαπηθέντος ὑπὸ τῶν Συμυρναίων.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Εἰς τὸ προσεχές φυλλάδιον περὶ τῆς «Στάσας Σιδέρη» τοῦ κ. Ἀγγέλου Σημηριώτη, καὶ τοῦ αἰ Αριστοκράται μας» τοῦ κ. Γ. Γενάδη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ολόγραμμα στὴ λίμνη, Α. Παπαδιαμάντη.—Κυδωνία, ἡθὴ καὶ ἔθιμα (συνέχεια καὶ τέλος), Β. Βασιλειάδου.—Ἡ κλασσικὴ καὶ ἡ ἐμπορικὴ μόρφωσις ἐν τῇ Ἐδαγγελικῇ Σχολῇ, Σίγ. Κατακουζηνοῦ.—Ὁ ἀρχιμυστὴς, Συλβίου.—Ἀπὸ τὰ τραγούδια μου, Μαρίνου Κουτούβαλη.—Ὁ Ἰβάν Πετρόβιτς, Δ. Λοματσέφσκη.—Ἡ Λιλί, Emile Zola.—Ποικίλα: Καταστροφή τοῦ ἀεροστάτου «Δημοκρατία».—Παγκόσμιος θεατρικὴ κίνησις.—Φιλελληνισμὸς μουσουργοῦ.—Ἡ κόρη τοῦ Ἀντισίου.—Μία εἰκοσιπενταετηρίς.—Μικρασιατικὸν Ἡμερολόγιον.—Νέον κέντρον Φεμινᾶ.—Θεατρικά. Εἰκόνες: Η Ηχώ, I. Seifert.—Ἡ ἀφῶπνῆσις F, Char leron.—Ἡ πελοπόροσ, Ραφαήλ.—Ἡ παιδιὰ τῆς σφαίρας παρ' ἀρχαίους.

Ἐκδότης καὶ διευθυνταί: Γ. Λαζίδης, Τάκης Σίμος, I. Τδουκαρίδης.

Διεύθυνσις: Τυπογραφεῖον ἡ «Μέλισσα» Δίοδος Παναγίου Τάφου, κάτωθεν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.—ΣΥΜΥΡΝΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ
ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΙΛΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΛΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Δαντελλῶν, Γαρνιμέντων, Κορσέδων καὶ Βελούδων
Ὀδὸς Εὐρωπαϊκὴ ἔναντι Σχολῆς Καλογρατῶν.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΑΝΟΥ ΓΕΡΑΔΗ

Φωτογραφικὸν ἐργαστήριον (atelier) α' τάξεως.

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΤΕΛΕΙΑ

Στάσεις καὶ φωτισμοὶ καλλιτεχνικοί.

Εἰδικότης διὰ μεγεθύνσεις μέχρι Φυσ. μεγέθους
(agrandissement)

ΓΑΛΛΙΚΟΝ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ
καὶ πωλήσεως ἐπίπλων παντὸς ρυθμοῦ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θ. ΦΟΝΤΡΙΕΡ
ΣΜΥΡΝΗ

Ὀδὸς Γελοπωλείων Δίοδος Παναγίου Τάφου ἀρ. 5
Ἐργοστάσια καὶ Αποθήκη Μαδάμας χάνι.

Ἡ Ἀνοιξις

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΠΙΛΩΝ

ΑΡ. ΠΑΛΙΟΓΛΟΥ

& Δ. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ὈΔΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡ. 55

Παραπλεύρως τῆς Σάντα Μαρίας.

ΕΛΛ. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ἡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΙΑ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1902

ΑΠΟΘΕΜΑ ΔΡ. 2,000,000

ΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΝ ΚΕΦ. ΔΡ. 40,000,000

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΜΥΡΝΗΣ: Δίοδος Σπόντη Μέγαρον Ράλλη.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἐξαρθόμενα παρ' αὐτοῦ εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῶν Νομῶν, Ἀϊδινίου καὶ Ἀρχιπελάγους

**ΧΑΡΤΑΠΟΘΗΚΗ
ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟΥ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Δ. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ**

Ὁδὸς Παλαιὰ Ψαράδικα Ἀριθ. 8 καὶ Δίοδος Σιναΐτιο Ἀριθ. 6—7.

**ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "Η ΜΕΛΙΣΣΑ,,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΖΙΔΟΥ & ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΣΟΥΚΑΡΙΔΟΥ**

ΔΙΟΔΟΣ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Κάτωθεν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν

ΣΜΥΡΝΗ

Ἐν αὐτῷ ἐκτελοῦνται παντὸς εἶδους τυπογραφικαὶ ἐργασίαι
μετὰ μεγίστης ταχύτητος καὶ φιλοκαλίας.

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ Φακέλλων, Επισκεπτηρίων, Λογαριασμῶν, Καταστάσεων, Συναλλαγμάτων,
Ἀγγελτηρίων Γάμων, Κηδειῶν καὶ Βαπτίσεων, Διπλοτύπων, Βιβλίων καὶ
Περιοδικῶν.

Τὰ **ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ** ἐκτυποῦνται στιγμιαίως καὶ καλλιτεχνικώτατα

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΙΣΑΗΛΙΔΗΣ

ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑΙ ΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ἀντιπρόσωπος **ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ**

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΥΡΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗΣ

Διευθυντὴς **ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑ**

τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς Ασφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς καὶ Προνοίας

"Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ,,

Πράκτωρ **ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΣΥΘΟΠΩΔΕΙΟΝ "ΤΟ ΦΑΛΗΡΟΝ,,

Κτῆμα ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ

ΚΟΚΑΡΓΙΑΔΙ

Τὸ ἐντευκτήριον τῆς Σμυρναϊκῆς Ἀριστοκρατίας
Ὅλοι εἰς τὸ **ΦΑΛΗΡΟΝ** εἰς Κοκαργιαλί.